

**UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA VEDE O ZDRAVJU**

DIPLOMSKA NALOGA

BOŠKO KRIVIČIĆ

Izola, 2017

**UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA VEDE O ZDRAVJU**

**MEDNARODNA IZMENJAVA ŠTUDENTOV
ZDRAVSTVENE NEGE : PRIMERJAVA MED
SLOVENSKIMI IN TUJIMI ŠTUDENTI**

**INTERNATIONAL NURSING STUDENT EXCHANGE –
COMPARISON BETWEEN SLOVENIAN AND FOREIGN
STUDENTS**

Študent: BOŠKO KRIVIČIĆ

Mentorica: doc. dr. SABINA LIČEN, mag. zdr. neg.

Somentor: IGOR KARNJUŠ, mag. zdr. neg., viš. pred.

Študijski program: Zdravstvena nega, 1. stopnja

Izola, 2017

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisani Boško Krivičić izjavljam, da je:

- predložena diplomska naloga izključno rezultat mojega dela;
- poskrbel sem, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oziroma citirana v skladu s pravili UP Fakultete za vede o zdravju;
- zavedam se, da je plagiatorstvo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah UL št. 16/2007 (ZASP) kaznivo.

KLJUČNE INFORMACIJE O DELU

Naslov	Mednarodna izmenjava študentov zdravstvene nege – primerjava med slovenskimi in tujimi študenti
Tip dela	Diplomska naloga
Avtor	KRIVIČIČ, Boško
Sekundarni avtorji	LIČEN, Sabina (mentorica), KARNJUŠ, Igor (somentor) /PROSEN, Mirko (recenzent)
Institucija	Univerza na Primorskem, Fakulteta za vede o zdravju
Naslov inst.	Polje 42, 6310 Izola
Leto	2017
Strani	VI, 41 str., 10 pregl., 8 sl., 2 pril., 36 vir
Ključne besede	študijska izmenjava, zdravstvena nega, profesionalni ter življenjski razvoj
UDK	616-083:37.091.212
Jezik besedila	Slo
Jezik povzetkov	slv/eng
Izvleček	Mednarodna izmenjava študentov je oblika študija, ki vsakemu izmed študentov omogoča, da del študija opravi zunaj meja svoje države, na ustanovi, ki si jo lahko sam izbere. Omenjena oblika študija je v zadnjih letih v velikem porastu. V nekaterih evropskih državah se za izmenjavo lahko odločijo že dijaki, saj njihovi šolski sistemi tej obliki izobraževanja dajejo velik poudarek. Namen diplomske naloge je bil na podlagi prebiranja literature in opravljene raziskave ugotoviti, ali mednarodna izmenjava pozitivno vpliva na profesionalni in osebni razvoj študentov zdravstvene nege, ki so se izmenjave udeležili, ter rezultate primerjati s študenti iz drugih evropskih držav. Raziskava je pokazala, da mednarodna izkušnja pozitivno vpliva tako na profesionalno kot tudi osebno rast posameznika. Ugotovili smo, da so si rezultati slovenskih in tujih študentov med seboj podobni.

KEY WORDS DOCUMENTATION

Title	International nursing student exchange – comparison between slovenian and forein students
Type	Diploma work
Author	KRIVIČIĆ, Boško
Secondary authors	LIČEN Sabina (mentor), KARNJUŠ Igor (somentor)
Institution	University of Primorska, Faculty of Health Sciences
Address	Polje 42, 6310 Izola
Year	2017
Pages	VI, 41 p, 10 tab., 8 fig., 2 ann., 36 ref.
Keywords	Student exchange, nursing, professional and personal growth
UDC	616-083:37.091.212
Language	Slv
Abstractlanguage	slv/eng
Abstract	International student exchange is a form of education that allows the individual to participate in a part of his or hers education, outside of his or hers country. This particular part of education has increased in popularity in the past few years, as in some European countries students are encouraged to take part in international exchange as highschool students. The purpose of this paper is to utilise literature reviews to determine whether international student exchange can positively influence a students professional and personal development. Comparing results between students from Faculty of Health Sciences in Izola, with students from other European Countries and Institutes, we found that international experience does in fact positively influence students professional and personal development. Findings also demonstrated that students from Slovenia had similar results as students from other European countries.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNE INFORMACIJE O DELU	I
KEY WORDS DOCUMENTATION	II
KAZALO VSEBINE	III
KAZALO SLIK	V
KAZALO PREGLEDNIC	VI
SEZNAM KRATIC	VII
1 UVOD.....	1
1.1 Začetki mobilnosti študentov	1
1.1.1 Začetki programov mobilnosti v Sloveniji	2
1.2 Bolonjski sistem šolstva	2
1.2.1 Študijska mobilnost študenta	3
1.3 Program izmenjave Erasmus	4
1.4 Erasmus+	5
1.5 Programi mobilnosti v svetu	6
1.6 Nove priložnosti študenta na izmenjavi	9
1.6.1 Pomen medkulturnosti	9
1.6.2 Profesionalni razvoj	9
1.6.3 Osebnostni razvoj	11
2 NAMEN, CILJ IN RAZISKOVALNA VPRAŠANJA.....	13
2.1 Namen	13
2.2 Cilji diplomske naloge	13
2.3 Raziskovalna vprašanja	13
3 METODA DELA IN MATERIALI	14
3.1 Opis vzorca.....	14
3.2 Opis raziskovalnega inštrumenta	15
3.3 Potek raziskave.....	15
4 REZULTATI.....	17
4.1 Vpliv mednarodne izkušnje na profesionalni in osebnostni razvoj študenta ...	17
4.2 Pomen mednarodne mobilnosti za študente zdravstvene nege	21
4.2.1 Mnenje študentov o izmenjavi Erasmus	23
4.3 Zadovoljstvo študentov glede izkušnje z matično in gostujočo fakulteto v okviru mednarodne izmenjave.....	24

4.4	Razlogi študentov za neudeležbo na Erasmusovi izmenjavi	27
4.5	Ostale ugotovitve	28
5	RAZPRAVA	29
5.1	Omejitve raziskave	32
6	ZAKLJUČEK	33
7	VIRI	34
	POVZETEK	38
	SUMMARY	39
	ZAHVALA.....	40
	PRILOGE	41

KAZALO SLIK

Slika 1: Mnenje slovenskih študentov o izmenjavi Erasmus.....	23
Slika 2: Mnenje študentov tujih fakultet o izmenjavi Erasmus	23
Slika 3: Študenti FVZ o udeležbi izmenjave	24
Slika 4: Študenti tujih fakultet o udeležbi izmenjave	26
Slika 5: Študenti FVZ o razlogih za neudeležbo na izmenjavi.....	27
Slika 6: Študenti tujih fakultet o razlogih za neudeležbo na izmenjavi.....	28
Slika 7: Študenti FVZ o tem, kje so dobili informacije o izmenjavi	29
Slika 8: Študenti tujih fakultet o tem, kje so dobili informacije o izmenjavi	29

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Demografske in druge značilnosti vzorca študentov Fakultete za vede o zdravju	14
Preglednica 2: Demografske in druge značilnosti vzorca študentov tujih fakultet	15
Preglednica 3: Vpliv mednarodne izkušnje na profesionalni razvoj študenta – odgovori študentov FVZ	17
Preglednica 4: Vpliv mednarodne izkušnje na profesionalni razvoj študenta – odgovori študentov tujih fakultet	18
Preglednica 5: Vpliv mednarodne izkušnje na osebni razvoj študenta – odgovori študentov Fakultete za vede o zdravju	19
Preglednica 6: Vpliv mednarodne izkušnje na osebni razvoj študenta – odgovori študentov tujih fakultet	20
Preglednica 7: Pomen mednarodne mobilnosti za študente zdravstvene nege – odgovori študentov Fakultete za vede o zdravju	22
Preglednica 8: Pomen mednarodne mobilnosti za študente zdravstvene nege – odgovori študentov tujih fakultet	22
Preglednica 9: Zadovoljstvo študentov glede izkušnje z matično in gostujočo fakulteto v okviru mednarodne izmenjave – odgovori študentov Fakultete za vede o zdravju	25
Preglednica 10: Zadovoljstvo študentov glede izkušnje z matično in gostujočo fakulteto v okviru mednarodne izmenjave – odgovori študentov tujih fakultet	26

SEZNAM KRATIC

FVZ	Fakulteta za vede o zdravju
CEEPIUS	Srednjeevropski program za izmenjavo študentov in profesorjev
EU	Evropska Unija
NSE	National Student Exchange
ASSE	American Scandinavian Student Exchange
EF	Education First
CIEE	Council of International Educational Exchange
UP	Univerza na Primorskem
ISE	International Student Exchange
ETCS	European Transfer Credit Sistem
URL	Uniform Resource Locator

1 UVOD

Selitve ali migracije so prisotne že od samega začetka našega obstoja in se še vedno pojavljajo v našem vsakdanu.

V današnjih časih je splošno znano, da je pravica do svobodnega gibanja ena izmed temeljnih pravic svobodnega človeka. Dovoljuje mu, da izbira svoj kraj bivanja po svoji volji. V preteklih desetletjih se je kot del urbanizacije veliko ljudi preseljevalo iz podeželja v urbana središča. Razlogi za selitve so v modernih časih različni (Sečić, 2010).

Selitev ljudem ne pomeni le premik iz ene lokacije na drugo, ampak predstavlja prenos idej posameznika in sodelovanje z ostalimi posamezniki na različnih lokacijah. Na ta način se med ljudmi vzpostavi povezanost, zaradi česar se razvija družabno omrežje. Posledično nam selitve omogočajo tudi razumevanje in spoznavanje drugačnih kultur. Pri interakcijah z drugimi ljudmi prihajamo do spoznanj, da se kulture med seboj razlikujejo. Omenjene kulturne razlike sprejemamo, saj smo se primorani prilagoditi novemu okolju. Na ta način gradimo odnose z ljudmi, saj s spoznavanjem le-teh gradimo bogate življenjske izkušnje (Šuklje, 2010).

Med vrste mobilnosti bi lahko šteli tudi študentsko mobilnost, ki se vedno bolj širi in danes postaja vsesplošen pojav. Govorimo lahko o: mednarodni, regijski in ruralno-urbani mobilnosti (Šuklje, 2010). V zadnjih letih je število študentov, ki opravljajo študij izven matične fakultete, zelo naraslo. Gre za povezovanje med fakultetami iz različnih držav in omogočanje študentom, da del študija opravijo v tujini. Študijska mobilnost poleg opravljanja določenih obveznosti, povezanih s študijem, študentom omogoča tudi možnost spoznavanja nove kulture, možnost osebne rasti, samoiniciative in osebnega razvoja. Poleg tega študijska mobilnost prinaša hitrejši pretok informacij med šolskimi ustanovami in ne nazadnje bolj kakovosten razvoj šolstva (Modrijan, 2006).

1.1 Začetki mobilnosti študentov

Strokovnjaki pravijo, da segajo začetki mobilnosti študentov v srednji vek. V dvajsetem stoletju so študentje premožnih družin že opravljali študij v tujini oziroma so tam celo študij dokončali. Veliko je bilo takih, ki so bili zainteresirani v akademska in druga napredna izobraževanja v tujini. Študentje iz držav v razvoju so potovali v razvite države in obratno (Slatinšek, 2012).

V poznem 16. in začetku 17. stoletja je v Evropi potekalo obdobje reformacije in protireformacije ter posledično obdobje verskih vojn, ki so resno ogrožale akademsko mobilnost v Evropi. Spremenili sta se obliki šolanja in šolske mobilnosti, in sicer na način, da so se mladi udeleževali šol glede na svojo versko usmerjenost; protestanti so se udeleževali protestantskih, katoličani katoliških univerz. Zaradi tega obdobja sta začeli mesti Bologna in Pariz izgubljati svoj vodilni položaj v šolskem sistemu. Da bi to preprečili, so uvedli tretjo skupino univerze (tolerantna univerza), ki je sprejemala tuje

študente iz cele Evrope. Njihov vpis je obsegal tudi do 40 % vseh vpisanih študentov (Slatinšek, 2012).

V 19. in 20. stoletju so se britanske, francoske in nemške kolonije začele izobraževati in širiti akademsko znanje zunaj meja Evrope. Njihovi šolski sistemi so se takrat izkazali kot vodilni šolski sistemi, po katerih so se začele zgledovati tudi druge države (Slatinšek, 2012).

1.1.1 Začetki programov mobilnosti v Sloveniji

Slovenija je v programu izmenjave začela sodelovati v letu 1999/2000, ko se je iztekalo leto prve generacije programa SOCRATES (predhodnica Erasmusa) ter CEEPUS. Začetki so bili oteženi, saj sodelujoče države niso vedele, ali slovenske visokošolske institucije že lahko sodelujejo, na kakšne načine in v kakšnem obsegu. V samem začetku so sodelovale štiri slovenske institucije, in sicer Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Visoka poslovna šola za podjetništvo Piran in Turistica iz Portoroža. V tistih letih je iz Slovenije odšlo na izmenjavo približno 170 študentov, sprejeli pa so jih le nekaj čez dvajset (Lončarič, 2004).

Program CEEPIUS (srednjeevropski program za izmenjavo študentov in profesorjev) je aktiven od marca 1995 in je regionalen. Cilj CEEPIUS-a je vzpostaviti in spodbujati mobilnost študentov ter profesorjev na mednarodni ravni. V omenjenem programu sodelujejo visokošolske institucije z Zahodnega Balkana, iz Madžarske, Poljske, Romunije, Avstrije, Češke in Slovenije. Sodelujejo pa tako, da na podlagi ponujenih štipendij tvorijo mreže, ki jih posamezne univerze ustvarijo med sabo in morajo vsebovati vsaj tri posamezne ustanove iz vsaj dveh različnih držav (Lončarič, 2004).

1.2 Bolonjski sistem šolstva

Šolski sistemi so se v Evropi od države do države med seboj razlikovali. Več desetletij so evropske države poskušale uveljaviti sistem šolstva, ki bi bil enoten, vendar brez večjih uspehov. Šele po nastanku Evropske unije so se lahko poenotili in sestavili študijsko reformo, ki bi združila visokošolske študijske programe (Brus in sod., 2008).

Bolonjski sistem šolstva predstavlja obliko študija, ki združuje programe po evropskih državah tako, da bi bili programi šolstva med seboj enotnejši. Gre za bolonjsko deklaracijo, ki naj bi v štiridesetih državah ustvarila med seboj podobne programe študija. Od leta 1999 je med temi državami tudi Slovenija. Temu je sledil proces počasnega spreminjanja študijskih programov iz štiriletnega univerzitetnega programa na triletni oziroma petletni študijski program, ki je tako imenovani dvostopenjski sistem študija, kot ga poznamo tudi danes. Gre za dodiplomski in podiplomski študij. Danes bolonjski sistem uporablja že več kot 46 držav. Osnovni cilj bolonjske reforme je večja preglednost in primerljivost učnih vsebin med visokošolskimi sistemi. Pozitivna posledica uvedbe bolonjskega sistema je lažje priznavanje v tujini opravljenih študijev in nostrifikacija

diplom. Sistem omogoča tudi možnost študijske izmenjave ali opravljanje celotnega študija v tujini (Sulčić in sod., 2010).

1.2.1 Študijska mobilnost študenta

Mobilnost se je v zadnjih letih modernizirala in pridobila na popularnosti predvsem zaradi bolonjskega sistema šolstva, ki kot rezultat enotnejše oblike šolskih sistemov študentom iz večine evropskih držav omogoča študij v tujini in posledično tudi priznavanje izpitov v tujini. V Nacionalnem programu šolstva, ki je veljaven do leta 2020, študijska mobilnost predstavlja prioriteto. Podprta je tudi s strani Evropske unije (Čelebič, 2008; Komljenović in sod., 2010; Slatinšek, 2012; Flander 2013).

Dejstvo je, da študentom mobilnost prinaša veliko novih informacij. Poleg priložnosti študija v tuji državi mobilnost študentom predstavlja zmožnost gibanja v neznanih okoljih, spoznavanje novih, drugačnih kultur, tujega jezika in novih ljudi. Poleg sociološkega vidika pa je velik poudarek predvsem na pridobivanju akademskega znanja (Lončarič, 2004).

Literatura navaja več delitev študentskih mobilnosti (Lončarič, 2004; Prosen, 2007):

- Horizontalna mobilnost je tista mobilnost, pri kateri gre za izmenjave študentov, ki del študijskih obveznosti opravljajo na drugi fakulteti. V Evropi je taka vrsta mobilnosti zelo razširjena. Bolonjski proces šolanja povečuje in podpira takšno obliko mobilnosti.
- Vertikalna mobilnost pomeni, da študent vse svoje obveznosti opravi v tujini.
- Fizična oziroma konvencionalna mobilnost pomeni, da študent fizično odide v tujino, tam opravi del obveznosti, spozna tujo kulturo, njihove navade, način življenja, njihov jezik in ostale okoliščine.
- Virtualna mobilnost je mogoča na več načinov. Gre za zmožnost udeležbe predavanj, seminarjev in ostalega izobraževanja ne glede na kraj izvajanja po svetu.

Pomen mobilnosti na področju izobraževanja in usposabljanja mladih v Evropski uniji narašča od leta 1980 dalje. Tedaj je Evropska unija uvedla posebne programe, ki delujejo še danes in so izmenjave dobrih praks ter različnih področjih izobraževanja in usposabljanja. Evropska unija je spodbujala samostojnost, inovativnost, oblikovanje socialnih mrež in predvsem podpirala mobilnost posameznika, vključenega v te dejavnosti (Pajnič, 2007).

Po Unescovi statistiki je leta 1980 približno milijon študentov študij opravljal v tujini. V večjih evropskih mestih je več kot 5 % študentov prihajalo iz tujine. Velika večina letih je v tujini opravila le del študija in se nato vrnila domov (Teichler, 1996).

1.3 Program izmenjave Erasmus

Program ERASMUS je bil ustanovljen leta 1987. Ime izraža ukrepe Evropske skupnosti za mobilnost študentov iz evropskih visokošolskih programov. Ob ustanovitvi je bil postavljen dolgotrajni cilj: 10 % vseh študentov naj bi v času svojega študija vsaj enkrat odšlo na izmenjavo v tujino. Ob predpostavki, da je v povprečno triletnem študijskem programu približno 6 milijonov aktivnih študentov, bi številka izmenjanih študentov presegla 150.000 letno (Erasmus Programme 2010; Slatinšek, 2012).

V prvem letu po uvedbi programa Erasmus se je v študijskem letu 1987/88 izmenjave udeležilo že 3244 študentov iz enajstih držav. V letu 1995 je bil program Erasmus skupaj z ostalimi izobraževalnimi programi vključen v program Socrates. Slednji je poimenovan po grškem filozofu in je imel dve fazi: prva je ciljala na povečanje študentske mobilnosti v visokošolskem izobraževanju, druga faza pa je težila k sodelovanju med institucijami na vseh ravneh izobraževanja med državami članicami (Rešetar, 2012).

V aktivnostih programa Erasmus lahko danes sodelujejo institucije, študenti in vsi upravičeni udeleženci usposabljanja v vseh oblikah izobraževanja in usposabljanja na terciarni ravni (Prosen, 2007).

Večina držav članic udeleženk programa izmenjave Erasmus gleda na mednarodno akademsko mobilnost kot na ključno sestavino za izmenjavo znanja. Z razvojem novih raziskav ustvarjamo nove informacije, ki so lahko temeljne za nadaljnjo nadgradnjo znanja in prenos le-teh na nove generacije. V preteklosti se je pokazalo, da so mednarodne raziskave, opravljene s strani ljudi iz različnih krajev, zelo kakovostne. Zaradi tega je ključnega pomena, da je mednarodna mobilnost omogočena študentom, profesorjem in raziskovalcem tudi v prihodnje. Slednji omogočajo nabiranje informacij za predavanja in so zato nepogrešljiv člen v akademski skupnosti (Slatinšek, 2012).

V program izmenjave se lahko vključijo študenti na dodiplomskih in podiplomskih študijskih programih, ki jih opravljajo bodisi redno bodisi izredno. Študenti se odločajo za opravljanje študijske izmenjave ali opravljanja praktičnega usposabljanja. V primeru prve gre za opravljanje teoretičnih izpitov in poslušanje predavanj na fakulteti gostiteljici, pri izmenjavi zaradi praktičnih vaj pa gre za opravljanje praktičnega usposabljanja v tujini (pod nadzorom osebja fakultete gostiteljice). Pogoji za opravljanje izmenjave so (Vossensteyn in sod., 2010; Erasmus, 2010; Univerza na Primorskem, 2015; Erasmus+, 2016):

- vpis v najmanj drugi letnik dodiplomskega študija,
- poznavanje jezika države, za katero se kandidat pripravlja, ali drugega mednarodno sprejetega jezika,
- osebna motiviranost, ki jo študent pokaže s prijavo,
- znanje več tujih jezikov.

Za izvedbo izmenjave mora študent študijske vsebine, ki jih želi opravljati v času študija v tujini, izbrati iz nabora predmetov institucije gostiteljice. Z opravljanjem le-teh nadomesti vsebine iz svojega študijskega programa na matični fakulteti. Izbor predmetov mora matična institucija odobriti s podpisanim dokumentom, saj tako potrjuje, da bodo študentu priznane vse opravljene študijske aktivnosti (Erasmus, 2010; Univerza na Primorskem, 2015).

Študijska izmenjava traja najmanj 3 mesece, največ pa eno leto, kar velja za dodiplomski, magistrski in doktorski študij. Praktična izmenjava lahko traja najmanj 2 oziroma največ 12 mesecev in (enako kot pri študijski) velja za vse stopnje študija (dodiplomski, magistrski in doktorski študij). Pri opravljanju izmenjave lahko študenti naletijo na ovire, h katerim spadajo: pomanjkanje informacij, psihološke ovire, stereotipi, administrativne težave (urejanje vizuma), pomanjkanje znanja jezika ali kvalifikacij. Mobilnost je domena mladih, ki se lažje spoprijemajo z novimi izzivi. Kljub temu je bilo na tem področju že veliko storjenega in je danes študentska mobilnost sestavni del izobraževalnega procesa (Modrijan, 2006; Cmepius, 2012).

1.4 Erasmus+

Program Erasmus se aktivno širi in podpira nova področja študija. Da bi dosegli maksimalen dosežek, je bil ustvarjen program Erasmus+. To je nov program Evropske komisije, ki podpira aktivnosti na področju izobraževanja, usposabljanja mladih in športa v vseh sektorjih vseživljenjskega učenja. Erasmus+ združuje vse trenutne programe izmenjav v EU (Erasmus, Leonardo da Vinci, Mundus, Tempus, Alfa in Edulink). Cilj Erasmus+ programa je preseči te programe s spodbujanjem medsebojnega delovanja na različnih področjih izobraževanja in usposabljanja mladine. Ključnega pomena je, da je program prepoznaven pod enim tržnim imenom. Traja v obdobju od leta 2014 pa vse do leta 2020. Program je oblikovan tako, da podpira prizadevanja držav za učinkovito uporabo potenciala evropske nadarjenosti in družbenega bogastva z vidika vseživljenjskega učenja. Ustvarja tudi več priložnosti za sodelovanje in mobilnost s partnerskimi državami zlasti na področju visokošolskega izobraževanja mladine (Evropska komisija, 2015; ERASMUS +, 2016).

Cilji izmenjave Erasmus temeljijo na podpiranju regionalnih izmenjav. Izmenjava omogoča sodelovanje z ljudmi iz tujine in povzroča sodelovanje med ustanovami. Študentom ponuja možnosti mednarodne izkušnje, ki so priznane tudi na matični fakulteti, obenem pa omogoča osebno rast in možnost rasti na področju študija. Erasmus ponuja finančno podporo vsem študentom, s čimer znižujejo nivo nezaposlenosti med mladimi in zvišujejo nivo izobrazbe. Med cilje spadajo tudi širjenje obstoječega programa in spodbujanje mladih, da postanejo del evropske demokracije (Erasmus+, 2016).

1.5 Programi mobilnosti v svetu

Poleg študentske mobilnosti, ki jo poznamo v Evropi, pa na svetovnem nivoju obstajajo številni drugi programi, ki študentom omogočajo študijsko izmenjavo. Veliko omenjenih programov je razvitih v Severni Ameriki, Avstraliji in Aziji. Nekateri se posvečajo študijem v razvitih državah, drugi omogočajo mobilnost študentov iz razvitih držav v države v razvoju ali obratno. Taka oblika izmenjave je v zadnjih letih vedno bolj razširjena. Če naštejemo nekatere od oblik izmenjav, so te: NSE (National Student Exchange), ASSE (American Scandinavian Student Exchange), EF (Education First), CIEE (Council of International Educational Exchange) in ISE (International Student Exchange). Za slednjo velja, da v njihovem programu sodelujejo študenti s kar 328 fakultet, od svoje ustanovitve leta 1979 pa so izmenjavo omogočili več kot 50.000 študentom (CIEE, 2015; ASSE, 2016 ;ISEP,2016).

Publikacija »Erasmus – Why take part« navaja devet glavnih razlogov za odhod študenta v tujino (Evropska komisija, 2015):

a) Izstopanje na trgu dela

Mednarodna izkušnja je odličen dodatek v življenjepisu; diplomantu ali iskalcu zaposlitve lahko ta izkušnja predstavlja izdatno prednost. Dokazilo o študiju ali delu v tujini omogoča učinkovitejšo delovno aktivnost, saj se v osebi razvije tekmovalnost za dokazovanje in doseganje zastavljenih ciljev. Razvijeta se tudi samozavest in neodvisnost, ki sta ključnega pomena za uspešno kariero.

b) Znanje in učenje tujih jezikov

Učenje jezikov v tujini je najboljši način za izboljšanje jezikovnih spretnosti. V evropskem večkulturnem in večjezičnem trgu dela se danes pojavlja vse večja potreba po diplomantih z znanjem tujih jezikov. Na trgu dela prednosti vidijo v ljudeh, ki poleg angleščine obvladajo še en tuji jezik. Podjetja smatrajo, da so takšne osebe bolj prilagodljive in uspešnejše pri komunikaciji ter izgradnji odnosov s partnerji v tujini.

c) Pridobivanje življenjskih izkušenj

Mednarodna izkušnja bogati osebni razvoj, zaupanje vase in še marsikaj več. Življenje in študij v tuji državi sta velik izziv, saj se je treba pogosto soočati z nepričakovanimi situacijami. Ne gre le za turistično doživetje, temveč je treba sprejeti tujo kulturo in se prilagoditi na njihove običaje in navade. Premagovanje vseh situacij, težav in nabiranje izkušenj nam prinašata zrelost, samozaupanje in prilagajanje, to pa so velike in pomembne življenjske spretnosti.

d) Priznavanje opravljenih študijskih obveznosti

Vse opravljene študijske obveznosti na mednarodni izmenjavi se upoštevajo tudi na domači fakulteti. ETCS ali European Transfer Credit System vključuje priznavanje študija v tujini in na ta način povečuje kakovost mobilnosti študentov v Evropi.

e) Postati mobilen

Mobilnost je del življenja. Živimo v svetu, kjer se ljudje vse pogosteje znajdejo v situacijah, kjer so v vse večjem številu primorani potovati, kar pa vpliva na delo, veselje, okolje, družbo in zakonodajo. Z mobilnostjo se poudari drznost, raznolikost, mednarodno usmerjenost, iznajdljivost in zrelost.

f) Širjenje obzorja

Mednarodna mobilnost ponuja priložnost za študij v čisto drugačnem kontekstu kakor študij v domačem okolju, novi profesorji, študenti, prebivalci drugih držav. Prav tako daje mednarodna izkušnja priložnost opravljati študij na priznanih šolah, kjer ponujajo večjo raznolikost predmetov in spoznavanje drugačnega načina razlage oziroma študija.

g) Finančna podpora

Vsak študent, prijavljen na kateri koli program mednarodne mobilnosti, je upravičen do finančne pomoči ali tako imenovane štipendije. Le-te pomagajo kriti dodatne stroške, ki nastanejo zaradi mobilnosti. Poleg tega programi mobilnosti omogočajo, da so študenti upravičeni do plačevanja šolnine na univerzi gostiteljici.

h) Zabava

Študent ima poleg pridobivanja širokega spektra akademskih znanj in pomembnih življenjskih izkušenj tudi možnost potovati po svetu, sklepati nova prijateljstva, spoznavati nove ljudi in se ob študijskih obveznostih zabavati.

i) Kulturna zavest

Študij ali delo v drugi evropski državi podira socialne ovire med ljudmi in omogoča interakcijo z drugačnimi kulturami. Le-to je velika priložnost za odkrivanje novih kultur in jezikov. Raznolikost nam izboljšuje sposobnost samostojnega razmišljanja, sprejemanje drugačnega in nam podaja nove poglede na svet (Evropska komisija, 2015).

Na odločitev študenta za mednarodno izmenjavo vplivajo različni dejavniki. Nekateri izvirajo iz posameznika, nekateri iz visokošolskega sistema matične države. Financiranje študija je pomemben dejavnik, ki vpliva na odločitev posameznika o študiju v tujini. Študenti imajo sicer možnost prejemanja štipendije, vendar ta običajno ne zadostuje pri pokritju vseh stroškov, nastalih med študijem v tujini. Ta dejavnik lahko odvrne predvsem

študente iz nižjih slojev, saj si sami mednarodne izkušnje ne morejo privoščiti. Ravno zaradi tega je delež študentov, ki odhajajo na mednarodne izmenjave, višji pri tistih, ki izvirajo iz družin z nadpovprečno visokimi dohodki, kot pa tistih, ki prihajajo iz družin s podpovprečnimi dohodki (Green in sod., 2008).

Pomemben dejavnik, ki vpliva na odločitev o izmenjavi, ima tudi znanje tujega jezika. Večina študentov, ki se je odločila za izmenjavo, ocenjuje svoje znanje tujega jezika kot zelo dobro. Z nižanjem znanja tujih jezikov študentov hitro upada vključenost le-teh v izmenjave. Najnižja vključenost je zabeležena pri državah, ki imajo relativno slabo poznavanje tujih jezikov (Čelebić, 2008).

Poleg tega, da tuji jezik predstavlja težave pri komuniciranju, lahko predstavlja izziv in spodbudo študenta, da se dejansko odloči za odhod v tujino. V večini primerov gredo študentje v tujino zaradi učenja novega jezika, nekateri se odločijo zaradi novih izkušenj na delovnem področju oziroma zaradi spoznavanja novih ljudi in običajev v državi gostiteljici (Lončarič, 2004; Beerkens in sod., 2010; Slatinšek, 2012).

Tudi motiviranost študentov sodi v dejavnike, ki so povezani z odločitvijo za odhod v tujino. Motiviranost variira glede na nekatere sociodemografske značilnosti posameznika (Krzaklewska, in sod., 2005), in sicer:

a) Spol:

- ženske so pogosteje izbrale študij v tujini zaradi spoznavanja novih kultur, učenja tujih jezikov in možnosti zaposlitve,
- moški so bili manj zainteresirani za izmenjavo zaradi povišanja akademskega znanja,
- moški so v večjem obsegu kot ženske želeli spoznavati nove ljudi in uživati v prostem času, ki ga je izmenjava omogočala.

b) Starost:

- starostna skupina študentov do 21 let si je najbolj želela akademskih zmožnosti, vendar si je želela tudi več prostega časa in spoznavanja novih ljudi,
- študenti v starostni skupini 22–25 let so si v večini primerov želeli doživeti novih izkušenj.

c) Finančni izdatek:

- osebe z nižjim povprečnim prihodkom so imele večjo željo po akademskem dokazovanju,
- osebe z nižjim povprečnim prihodkom so si tudi bolj želele pridobiti zaposlitev v tujini,
- študenti, ki so bili finančno podprti, so se (v večji meri od ostalih) želeli zabavati.

d) Kraj bivanja:

- študenti iz Srednje in Vzhodne Evrope so si želeli boljšega akademskega znanja, več interesa je bilo pokazanega do drugačnih šolskih sistemov, želeli so živeti v drugi državi in se naučiti tujega jezika (Krzaklewska in sod., 2005).

1.6 Nove priložnosti študenta na izmenjavi

Odhod študenta na Erasmus ne pomeni le pridobitev profesionalnega znanja, temveč tudi življenjskega znanja, ki ga potrebuje v nadaljevanju svojega življenja.

1.6.1 Pomen medkulturnosti

Kultura vključuje zavedne in nezavedne vrednote, ideje, stališča in simbole, ki oblikujejo človeško vedenje in prehajajo iz generacije v generacijo. Opredeljena je kot materialno in nematerialno okolje, ki ga človek gradi in neguje. Da bi se razumelo naravo kulture, je treba raziskati osnovne elemente naroda, kot so jezik, vera, družbi sprejemljivo obnašanje, običajni materialni izdelki, estetski kriteriji, izobraževanje in socialne ustanove. Zato se ljudje srečujemo s kulturnimi razlikami v jeziku, hrani, oblačilih, higieni in v porabi lastnega časa (Žuraj, 2012).

Spoštovanje in razumevanje kulturnih razlik je pomembno za enostavnejšo integracijo v kulturno okolje. Jezik najbolje ločuje kulture med seboj, predstavlja nacionalno identiteto in ima osrednji pomen pri vzpostavitvi komunikacije. Poleg tega opredeljuje tudi človeško obnašanje. V medkulturnem komuniciranju jezik predstavlja oviro pri izražanju in posledičnem dožemanju prevedenega (Žuraj, 2012).

Močan pomen kulture ima tudi religija, saj oblikuje moralne in ekonomske norme. O vrednotah govorimo kot o kulturnih prioritetah, ki variirajo od ene do druge. Le-te so lahko relativno stabilne in pridobljene z učenjem (Polutnik, 2007).

Med opravljanjem dela v zdravstvu je profesionalni razvoj zelo pomemben, vendar se zaradi dela z ljudmi ne moremo osredotočiti le na poseg, ki ga opravljamo, temveč na celoten pristop do človeka, način odziva, verbalno in neverbalno komunikacijo. Te spretnosti spadajo med osebne spretnosti. Pri študentih zdravstvene nege je poudarek tudi na medkulturnosti. Medkulturna kompetenca omogoča vestno in temeljito opravljanje poklica, zato je nepogrešljiv člen pri šolanju študentov zdravstvene nege (Kranjc, 2008).

1.6.2 Profesionalni razvoj

Zdravje predstavlja zdravstvenemu delavcu vodilno vrednoto kot izhodišče za obravnavo posameznika. Med njegove temeljne naloge zato spada zdravstvena vzgoja, promocija zdravja in preprečevanje bolezni. V definicijah zdravstvene nege je skrb za sočloveka predstavljena kot temeljna naloga. V našem poklicu je pomembno tudi svetovanje, vodenje, učenje in raziskovanje (Univerza v Ljubljani, 2003).

Zdravstveni delavec potrebuje za profesionalno delovanje na svojem področju visoko razvite spoznavne, medosebne, etične in praktične sposobnosti. Delo mora opravljati avtonomno in vestno, upoštevati mora tako znanstvena spoznanja kot svoje izkušnje ter se obenem ravnati po zakonskih aktih. Diplomirana medicinska sestra se mora zavedati

odgovornosti pri delu, povezanih s samostojnostjo obravnave pacienta, in skupne odgovornosti pri obravnavi v timu (Univerza v Ljubljani, 2003).

Diplomirana medicinska sestra je po standardih profesionalnega razvoja po končani izobrazbi kompetentna (Univerza v Ljubljani, 2003):

- delovati po znanstvenih načelih sodobne zdravstvene nege, ki poudarja partnerski odnos, družino, individualnost in celosten pristop pri obravnavi posameznika,
- ugotavljati potrebe po zdravstveni negi, postavljati cilje posameznika,
- vključevati se v zdravstveni in negovalni tim,
- za holistični pristop pri delu z ljudmi, zavedanje in sprejemanje drugačnih od sebe,
- zakonske moralne in etične odgovornosti v poklicnem in privatnem življenju,
- za samoizobraževanje in podiplomsko organizirano izobraževanje,
- zavedati se pomena konstantnega učenja,
- za informiranost o raziskovalnem delu v zdravstveni negi, o njegovem pomenu in aktivno sodeluje pri napredovanju stroke.

Zelo pomembno je, da lahko medicinska sestra po opravljenem šolanju deluje tudi na mednarodnem nivoju. To bi pomenilo, da so programi šolanja medicinskih sester usklajeni med državami, kar posledično omogoča uspešnejšo zdravstveno nego, večje možnosti dela v tujini in poklicni razvoj (vsakega) posameznika. Le-to omogoča vedno večje število odprtih zaposlitvenih mest in mednarodno izobraževanje (Zorn, 1996).

Vključenost v mednarodno sodelovanje posameznika bogati strokovno in osebnostno. Bivanje v tujem okolju v času mednarodne izmenjave je zahtevna izkušnja. Študent doživlja učenje v tujini večinoma kot neformalno obliko izobrazbe in pridobivanje velikega števila izkušenj (Pajnič, 2007).

Izkušnje in znanja, pridobljena v tujini, lahko razdelimo na več področij (Pajnič, 2007):

- pridobitev kulturnih veščin in znanj: sporazumevanje in življenje v drugi državi, spoznavanje dežele, kako preživeti v novih situacijah,
- zrelost in osebni razvoj: oseba mora biti samostojna, samozavestna in prilagodljiva ter sposobna samostojno reševati vsakodnevne probleme,
- razvoj socialne mreže: spozna nove ljudi, sklepa nova prijateljstva, krepi komunikacijske sposobnosti,
- akademski napredek: prilagajanje na izobraževalni sistem, načrtovanje prihodnosti.

Scholes in sodelavci (2000) so v raziskavi o kulturnih razlikah med študenti v zdravstveni negi prišli do ugotovitve, da so študenti, ki so bili v procesu mednarodne izmenjave, napredovali na profesionalnem nivoju. Proces prenosa teoretičnega znanja je zahteval višji nivo koncentracije, saj je posameznik moral vsak del predstavljene vsebine prevesti

v materni jezik in obdelati informacije v skladu s svojim predhodnim znanjem. Zaradi tega so bili posamezniki bolj osveščeni o okolici v kliničnem okolju in bili aktivnejši pri postavljanju vprašanj. Slabše znanje tujega jezika, je torej privedlo do osvežitve teoretičnega in praktičnega znanja zdravstvene nege (Scholes in sod., 2000).

1.6.3 Osebnostni razvoj

Veliko avtorjev trdi, da je študijska izmenjava izkušnja, ki človeka obogati osebnostno. Večina osebnostnih razvojev temelji na medkulturnem spoznavanju in spoznavanju tujega jezika.

Osebnostni razvoj posameznika je stalen proces, na katerega vplivajo dejavniki, za katere je odgovoren sam posameznik, organizacija, v kateri deluje, in družba kot celota. Da je človek lahko uspešen, se mora nenehno razvijati (za osebni razvoj je odgovoren vsak posameznik). Dogodki v lastnem okolju in osebni razvoj posameznika spodbujajo k razmišljanju, ali so v svoji delovni karieri uspešni in kako lahko še bolj napredujejo (Kranjc, 2008).

Zdravstvena nega je veda, ki vsebuje vrednosti in skupna prepričanja vseh delavcev, da sega izven državnih meja oz. je mednarodna. Vloge se spreminjajo iz države v državo, vendar imajo vse za skupni cilj promocijo zdravja in skrb za pacienta. S pomočjo raznovrstnih vidikov delovanja zdravstvene nege je prišlo do hitrejšega razvoja in uspešnejše nege. S pomočjo dogovora med dvema izobraževalnima institucijama je omogočeno tudi mednarodno delovanje študentov zdravstvene nege (Kranjc, 2008).

Button in sodelavci (2005) so ugotovili, da sta profesionalni in osebni razvoj pomembna za uspešnejše videnje sistema zdravstva ter za prenos znanja na študente. Mednarodna izkušnja pripomore k razvoju študenta v zelo širokem spektru. Poveča razvoj kognitivnih procesov, povzroča osebno rast in omogoča bogate izkušnje v delovnih okoljih (Button in sod., 2005).

Green in sodelavci (2008) trdijo, da izmenjava močno vpliva na samozavest in samozadostnost posameznika. Ugotovili so tudi, da so posamezniki dovzetnejši za razumevanje drugačnih kultur oziroma da so pokazali višjo stopnjo tolerance do drugačnih ljudi (Green in sod., 2008).

Thompson in sodelavci (2000) so v raziskavi o izmenjavi študentov iz razvitih držav in tistih iz držav v razvoju ugotovili, da so študenti, ki so bili na izmenjavi v državah v razvoju, odnesli znatno več osebnega razvoja in rasti, medtem ko so študenti v razvitih državah manj napredovali na osebni ravni in več na profesionalnem nivoju. Študenti v državah v razvoju so se po prihodu domov osredotočili na svojo kulturo in odnos do sočloveka. Povišal naj bi se jim nivo tolerance do drugih ljudi in spremenil način, na katerega gledajo nase (Thompson in sod., 2000).

Scholes in sodelavci (2000) trdijo, da so študenti na začetku izmenjave deležni ovir pri opravljanju dela, saj so na situacije, ki so jih doživeli v tujini, odreagirali tako, kot bi v domačem okolju, vendar to ni bilo vedno sprejemljivo. Po določenem času prilagajanja na novo kulturno okolje so bili zmožni reagirati, tako kot je okolica želela. Prišlo je do osebne rasti posameznikov, saj so na primeru svoje kulture in vzgoje ter opazovanja okolice uspeli privzeti novo kulturo ter postali bolj osveščeni o svoji kulturi (Scholes in sod., 2000).

Isti avtorji so zaključili, da so bili zaradi slabšega znanja tujega jezika študenti primorani uporabljati drugačne komunikacijske veščine za sporazumevanje s sodelavci, nadrejenimi in pacienti. Le-to je posledično povzročilo, da je moral vsak posameznik v vsakem trenutku razmišljati, kaj počne in kako se njegovo dejanje odraža v okolici (Scholes in sod., 2000).

2 NAMEN, CILJ IN RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

2.1 Namen

Po pregledu literature nismo zasledili študije, ki bi opisovala izkušnje študentov zdravstvene nege z mobilnostjo v slovenskem prostoru. V diplomski nalogi želimo ugotoviti, ali mednarodna izmenjava pozitivno vpliva na profesionalni in osebni razvoj študentov zdravstvene nege, ki so se izmenjave udeležili, ter rezultate primerjati s študenti iz drugih evropskih držav. Prav tako je bil namen diplomske naloge raziskati pomen mednarodne mobilnosti za študente zdravstvene nege. Za temo diplomske naloge smo se odločili zaradi vse večjega števila udeležb na mednarodni mobilnosti študentov.

2.2 Cilji diplomske naloge

Glede na namen diplomske naloge smo si zastavili naslednje cilje:

- ugotoviti vpliv mednarodne izkušnje na profesionalni in osebni razvoj študenta,
- ugotoviti pomen mednarodne mobilnosti za študente zdravstvene nege,
- ugotoviti zadovoljstvo študentov glede izkušnje z matično in gostujočo fakulteto v okviru mednarodne izmenjave,
- ugotoviti zakaj se nekateri študentje ne odločijo za mednarodno mobilnost.

2.3 Raziskovalna vprašanja

Raziskovalna vprašanja so bila:

R1: Kako lahko mednarodna izkušnja vpliva na profesionalni in osebni razvoj študenta?

R2: Kakšen pomen ima mednarodna mobilnost za študente zdravstvene nege?

R3: Ali so študentje, ki so bili na izmenjavi Erasmus, zadovoljni s predhodno obravnavo tako na matični fakulteti kot na fakulteti gostiteljici?

R4: Kateri so vzroki, zaradi katerih se nekateri študentje zdravstvene nege ne odločijo za mednarodno mobilnost?

3 METODA DELA IN MATERIALI

Uporabili smo kvantitativno neeksperimentalno raziskovanje s tehniko spletnega anketiranja študentov.

3.1 Opis vzorca

Anketiranje je potekalo med študenti rednega študija zdravstvene nege Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem. V študijskem letu 2015/2016 je bilo na fakulteti za vede o zdravju 342 študentov rednega študija s statusom (izmed vseh jih je bilo 55 absolventov). Anketni vprašalnik je v celoti izpolnilo 53 študentov oz. 15 % študentov Fakultete za vede o zdravju. Prav tako so vzorec sestavljali študenti zdravstvene nege tujih fakultet v Evropski uniji, ki so se aprila 2016 udeležili sestanka mreže Florence Network. Florence Network je mreža učiteljev, koordinatorjev izmenjav in študentov s področja zdravstvene nege in babištva. Skupaj se je sestanka mreže Florence Network udeležilo 75 študentov zdravstvene nege. V raziskavi je sodelovalo 20 študentov oz. 33 % tujih študentov. V ta namen je bil anketni vprašalnik preveden v angleški jezik. Vzorec je bil namenski, nenaključni. V Preglednici 1 in 2 prikazujemo vzorec tako sodelujočih študentov Fakultete za vede o zdravju kot študentov tujih fakultet.

Preglednica 1: Demografske in druge značilnosti vzorca študentov Fakultete za vede o zdravju

Demografske in druge značilnosti		n	%
Spol	ženski	43	81
	moški	10	19
Starost	do 22 let	26	49
	23–26 let	22	41
	27–32 let	2	4
	33–38 let	1	2
	39 let in več	2	4
Letnik študija	1. letnik	8	15
	2. letnik	11	21
	3. letnik	29	55
	absolvent	5	9

Preglednica 2: Demografske in druge značilnosti vzorca študentov tujih fakultet

Demografske in druge značilnosti		n	%
Spol	ženski	14	70
	moški	6	30
Starost	do 22 let	9	45
	23–26 let	8	40
	27–32 let	2	10
	39 let in več	1	5
Letnik študija	1. letnik	2	10
	2. letnik	8	40
	3. letnik	8	40
	4. letnik	1	5
	5. letnik	1	5
Država	Velika Britanija	1	5
	Nemčija	1	5
	Belgija	1	5
	Španija	1	5
	Portugalska	1	5
	Nizozemska	4	20
	Švedska	2	10
	Norveška	2	10
	Finska	2	10
	Švica	1	5
	Drugo	4	20

3.2 Opis raziskovalnega inštrumenta

Vprašalnik smo oblikovali po pregledu literature (Zorn, 1996; Thompson in sod., 1998; Scholes in sod., 2000; Button in sod., 2005; Krzalewska, 2005; Modrijan, 2006; Green in sod., 2008; Keogh, 2009; Vossensteyn in sod., 2010). Želeli smo oblikovati anketni vprašalnik, namenjen študentom, ki so se izmenjave udeležili, kot tudi študentom, ki na izmenjavi niso bili nikoli. Sestavljen je iz različnih sklopov: demografskih in drugih značilnostih vzorca, sklopov, ki merijo zadovoljstvo v okviru informacij o izmenjavi na matični in gostujoči fakulteti, vpliv mednarodne izmenjave na osebni in profesionalni razvoj posameznika ter sklopa, v katerem ugotavljamo razlog za neudeležbo na mednarodni izmenjavi. Anketiranci so imeli v sklopu, namenjenem demografskim in drugim značilnostim, možnost izbire odgovora ali pa so odgovor dopisali. Ostali sklopi so od anketirancev zahtevali oceno vsake trditve po 5- stopenjski Likertovi lestvici, kjer 1 pomeni »sploh se ne strinjam«, 5 »povsem se strinjam«, vmesne ocene pa so ustrezale vmesni stopnji strinjanja. Vrednost Cronbachovega koeficienta alfa celotnega vprašalnika znaša 0,90 (Cronbach α = 0,92 slovenska verzija in Cronbach α = 0,89 angleška verzija), kar kaže na odlično zanesljivost in notranjo konsistenco vprašalnika.

3.3 Potek raziskave

Spletni vprašalnik, ki mu je bilo dodano pojasnilo o namenu in načinu izpolnjevanja, je bilo mogoče izpolniti v spletni aplikaciji 1KA (<https://www.1ka.si>) od 26. 4. 2016 do 13.

6. 2016. Enolični krajevnik vira (ali angl. URL – *Uniform Resource Locator*) do spletnega vprašalnika smo poslali na skupne elektronske naslove študentov rednega študija Fakultete za vede o zdravju in na elektronske naslove tujih študentov, pridobljene na sestanku mreže Florence Network. V procesu zbiranja podatkov se je na spletnem strežniku oblikovala podatkovna baza, ki je vsebovala odgovore anketirancev brez osebnih podatkov in elektronskih naslovov, s čimer je bila zagotovljena anonimnost. Anketni vprašalnik je pričelo izpolnjevati 101 študentov Fakultete za vede o zdravju in 56 študentov tujih fakultet. Upoštevali smo le tiste anketne vprašalnike, ki so bili v celoti izpolnjeni, in sicer 53 študentov Fakultete za vede o zdravju in 20 študentov tujih fakultet.

Podatke smo uredili in jih statistično obdelali s programskim paketom SPSS, verzija 23.0. Pri nominalnih in ordinalnih spremenljivkah smo izračunali deleže, pri ordinalnih pa tudi povprečne vrednosti in standardne odklone.

4 REZULTATI

V nadaljevanju so prikazani rezultati, in sicer posebej za študente Fakultete za vede o zdravju in tuje študente. Rezultate smo med seboj ločili s podnaslovi glede na postavljena raziskovalna vprašanja.

4.1 Vpliv mednarodne izkušnje na profesionalni in osebni razvoj študenta

V tem delu vprašalnika nas je zanimalo, kako lahko mednarodna izkušnja študenta vpliva na profesionalni (Preglednica 3 in 4) in osebni razvoj študenta (Preglednica 5 in 6). Prvi sklop anketnega vprašalnika ima koeficient Cronbach α 0,97 (profesionalni razvoj študenta) in koeficient Cronbach α 0,95 (osebni razvoj študenta), kar kaže na odlično zanesljivost in notranjo konsistenco sklopa vprašalnika.

Anketiranci so trditve ocenjevali s pomočjo 5-stopenjske Likertove lestvice. Ocenjevali so med 1, kar pomeni "sploh se ne strinjam", do 5, ki pomeni "povsem se strinjam".

Rezultati iz Preglednice 3 kažejo, da so bili vsi odgovori ocenjeni med oceno 1 in 5. Na ta sklop anketnega vprašalnika so odgovarjali tudi študenti, ki se izmenjave niso udeležili. Najvišje povprečje je dosegla trditev, da izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na posameznikovo nadaljnjo zaposlitev (doma/v tujini) (povprečna ocena 4,25), najnižjo pa trditev, da izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na dojetje svojega poklica (ponosen na svoj poklic) (povprečna ocena 4,00).

Preglednica 3: Vpliv mednarodne izkušnje na profesionalni razvoj študenta – odgovori študentov FVZ

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na profesionalni razvoj študenta.	53	1	5	4,17	0,95
Izmenjava Erasmus je lahko koristna pri odločitvi o nadaljnji profesionalni karieri študenta.	53	1	5	4,11	0,95
Izmenjava Erasmus lahko nadgradi že dosežene kompetence med študijem.	53	1	5	4,19	0,96
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na primerjavo in prenos znanja.	53	1	5	4,15	0,90

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na posameznikovo nadaljnjo zaposlitev (doma/v tujini).	53	1	5	4,25	0,95
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na kasnejši profesionalni odnos posameznika v zdravstvenem timu.	53	1	5	4,08	0,93
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na večjo samostojnost pri opravljanju dela.	53	1	5	4,21	0,74
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na poznavanje medkulturnih kompetenc pri obravnavi pacienta.	53	1	5	4,19	0,92
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na dožemanje svojega poklica (ponosen na svoj poklic).	53	1	5	4,00	1,00

Vsi odgovori študentov tujih fakultet so bili podani med oceno 2 in 5 (Preglednica 4). Trditev, da izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na poznavanje medkulturnih kompetenc pri obravnavi pacienta, je dosegla najvišje povprečje odgovorov (povprečna ocena 4,85), medtem ko je najnižje povprečje odgovorov (povprečna ocena 4,25) dosegla trditev, da izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na kasnejši profesionalni odnos posameznika v zdravstvenem timu.

Preglednica 4: Vpliv mednarodne izkušnje na profesionalni razvoj študent – odgovori študentov tujih fakultet

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na profesionalni razvoj študenta.	20	4	5	4,60	0,50
Izmenjava Erasmus je lahko koristna pri odločitvi o nadaljnji profesionalni karieri študenta.	20	2	5	4,30	0,80
Izmenjava Erasmus lahko nadgradi že dosežene kompetence med študijem.	20	4	5	4,70	0,47
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na primerjavo in prenos znanja.	20	3	5	4,35	0,74

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na posameznikovo nadaljnjo zaposlitev (doma/ v tujini).	20	3	5	4,35	0,67
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na kasnejši profesionalni odnos posameznika v zdravstvenem timu.	20	3	5	4,25	0,85
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na večjo samostojnost pri opravljanju dela.	20	2	5	4,40	0,82
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na poznavanje medkulturnih kompetenc pri obravnavi pacienta.	20	4	5	4,85	0,36
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na dojemanje svojega poklica (ponosen na svoj poklic).	20	3	5	4,40	0,75

V Preglednici 5 prikazujemo rezultate oziroma mnenja študentov Fakultete za vede o zdravju o vplivu mednarodne izkušnje na osebni razvoj študenta. Odgovarjali so vsi vprašani ne glede na to, ali so se udeležili izmenjave ali ne. Trditev »izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na način dosedanjega učenja« je dosegla najnižje povprečje odgovorov (povprečna ocena 3,89), medtem ko sta trditvi, da »izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na učenje in razumevanje tujih jezikov« ter da »izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na nova prijateljstva«, dosegli najvišje povprečje odgovorov (obe povprečni oceni 4,40).

Preglednica 5: Vpliv mednarodne izkušnje na osebni razvoj študenta – odgovori študentov FVZ

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na sprejemanje drugih kultur.	53	1	5	4,26	0,88
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na nadaljnja potovanja.	53	1	5	4,23	0,77
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na način dosedanjega učenja.	53	1	5	3,89	0,93
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na razmišljanje o sebi in o svojem življenju doma.	53	1	5	4,25	0,83

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na lažjo odločitev o možni selitvi v tujino.	53	1	5	4,21	0,79
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na osebne stike (družina, partner, sosedi).	53	1	5	3,92	1,01
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na posameznikov nivo samozavesti.	53	1	5	4,28	0,94
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na posameznikovo samostojnost.	53	1	5	4,38	0,74
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na učenje in razumevanje tujih jezikov.	53	1	5	4,40	0,81
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na nova prijateljstva.	53	1	5	4,40	0,90

Tudi med tujimi študenti so odgovarjali vsi anketiranci, ne glede na to, ali so se udeležili izmenjave ali ne. Rezultati kažejo (Preglednica 6), da je bila najnižje ocenjena trditev, da »izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na osebne stike (družina, partner, sosedi)« (povprečna ocena 4,20), najvišje ocenjena trditev pa, da »izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na nova prijateljstva« (povprečna ocena 4,80).

Preglednica 6: Vpliv mednarodne izkušnje na osebnostni razvoj študenta – odgovori študentov tujih fakultet

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na sprejemanje drugih kultur.	20	3	5	4,60	0,59
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na nadaljnja potovanja.	20	4	5	4,50	0,51
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na način dosedanjega učenja.	20	4	5	4,35	0,48
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na razmišljanje o sebi in o svojem življenju doma.	20	3	5	4,50	0,68

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na lažjo odločitev o možni selitvi v tujino.	20	3	5	4,35	0,67
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na osebne stike (družina, partner, sosedi).	20	3	5	4,20	0,69
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na posameznikov nivo samozavesti.	20	4	5	4,55	0,51
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na posameznikovo samostojnost.	20	3	5	4,65	0,58
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na učenje in razumevanje tujih jezikov.	20	4	5	4,75	0,44
Izmenjava Erasmus lahko pozitivno vpliva na nova prijateljstva.	20	4	5	4,80	0,41

4.2 Pomen mednarodne mobilnosti za študente zdravstvene nege

V drugem sklopu nas je zanimalo mnenje anketirancev o tem, ali lahko mednarodna izkušnja pozitivno vpliva na toleranco do drugih in drugačnih od nas. Z vprašanjem o prostovoljstvu smo želeli izvedeti, ali lahko takšna izkušnja poveča občutek empatije in vključenosti. Rezultate predstavljamo v Preglednici 7 in 8. Sklop 3 vprašalnika, namenjenega študentom Fakultete za vede o zdravju, ima koeficient Cronbach α 0,84 in sklop vprašalnika, namenjenega študentom tujih fakultet, ima koeficient Cronbach α 0,83, kar kaže na dobro zanesljivost in notranjo konsistenco sklopa vprašalnika.

Anketirani so odgovarjali na vprašanja s pomočjo 5-stopenjske Likertove lestvice, kjer vrednost 1 pomeni »sploh se ne strinjam« in 5 »povsem se strinjam«.

V tem sklopu vprašalnika so odgovarjali vsi študenti Fakultete za vede o zdravju, tudi tisti, ki se izmenjave niso udeležili. Rezultati kažejo (Preglednica 7), da je najnižje ocenjena trditev, da mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na odločitev za sodelovanje na področju prostovoljstva doma in v tujini, in sicer s povprečno oceno 4,11. Najvišje ocenjena trditev pa je bila, da mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na razumevanje zdravstvene nege in zdravstva v tujini (povprečna ocena 4,47).

Preglednica 7: Pomen mednarodne mobilnosti za študente zdravstvene nege – odgovori študentov FVZ

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na razumevanje domače kulture.	53	3	5	4,38	0,56
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na toleranco do drugih kultur.	53	1	5	4,34	0,67
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na razumevanje zdravstvene nege in zdravstva v tujini.	53	4	5	4,47	0,50
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na odločitev za sodelovanje na področju prostovoljstva doma in v tujini.	53	1	5	4,11	0,77

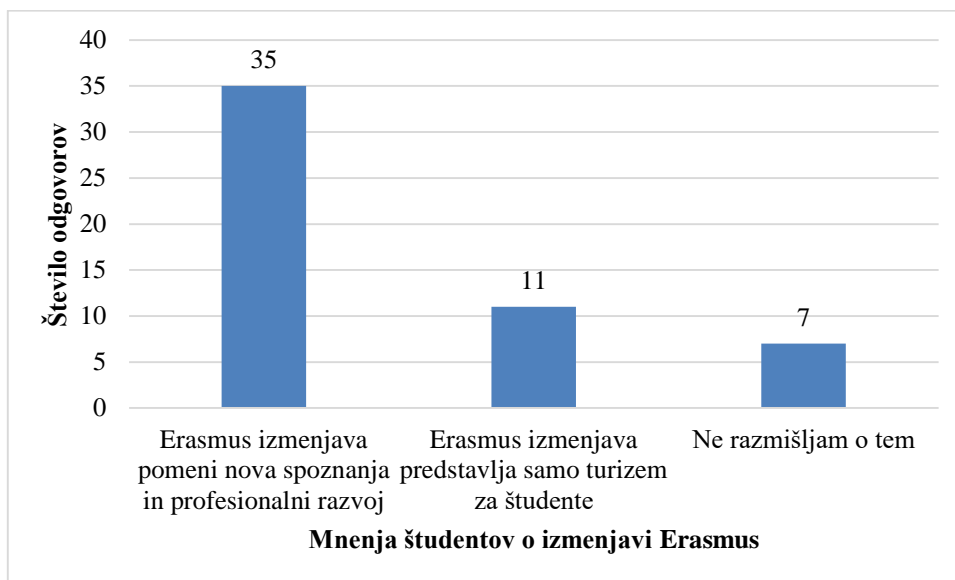
Rezultati kažejo (Preglednica 8), da večina tujih anketirancev meni, da mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na razumevanje domače kulture (povprečna ocena 4,65). Nekoliko nižje je bila ocenjena trditev, da mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na odločitev za sodelovanje na področju prostovoljstva doma in v tujini (povprečna ocena 4,25).

Preglednica 8: Pomen mednarodne mobilnosti za študente zdravstvene nege – odgovori študentov tujih fakultet

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na razumevanje domače kulture.	20	4	5	4,65	0,48
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na toleranco do drugih kultur.	20	3	5	4,55	0,60
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na razumevanje zdravstvene nege in zdravstva v tujini.	20	3	5	4,50	0,68
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na odločitev za sodelovanje na področju prostovoljstva doma in v tujini.	20	2	5	4,25	0,85

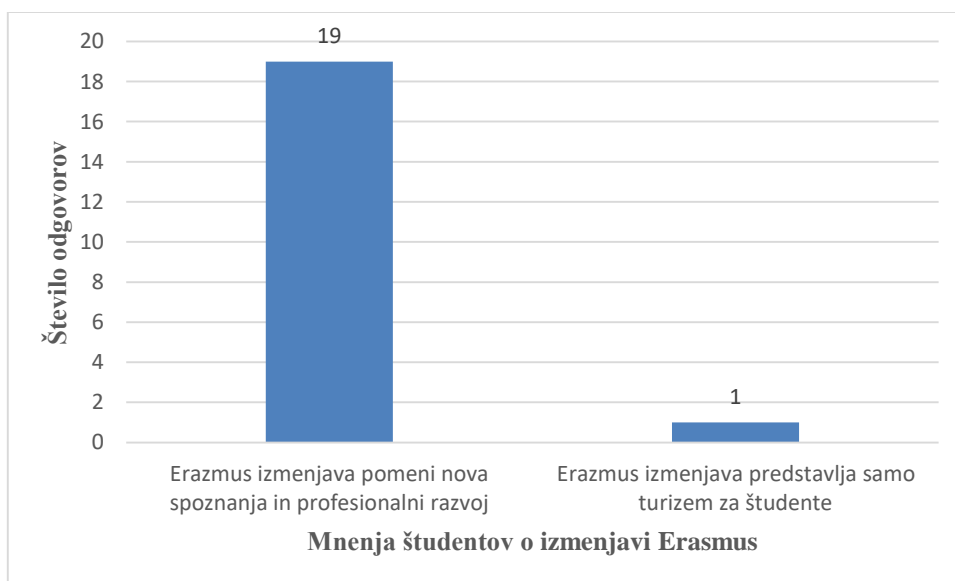
4.2.1 Mnenje študentov o izmenjavi Erasmus

Zanimalo nas je, ali se študentom zdi, da je izmenjava zgolj zabava, ali gre tudi za pridobivanje novih izkušenj in znanj iz področja študija za katerega se izobražujejo.

Slika 1: Mnenje slovenskih študentov o izmenjavi Erasmus

Velika večina je potrdila, da izmenjava Erasmus pomeni nova spoznanja in profesionalni razvoj študentov (35 odgovorov), 11 študentov meni, da omenjena izmenjava študentom predstavlja le turizem, medtem ko se 7 študentov ni opredelilo (Slika 1).

Slika 2: Mnenje študentov tujih fakultet o izmenjavi Erasmus

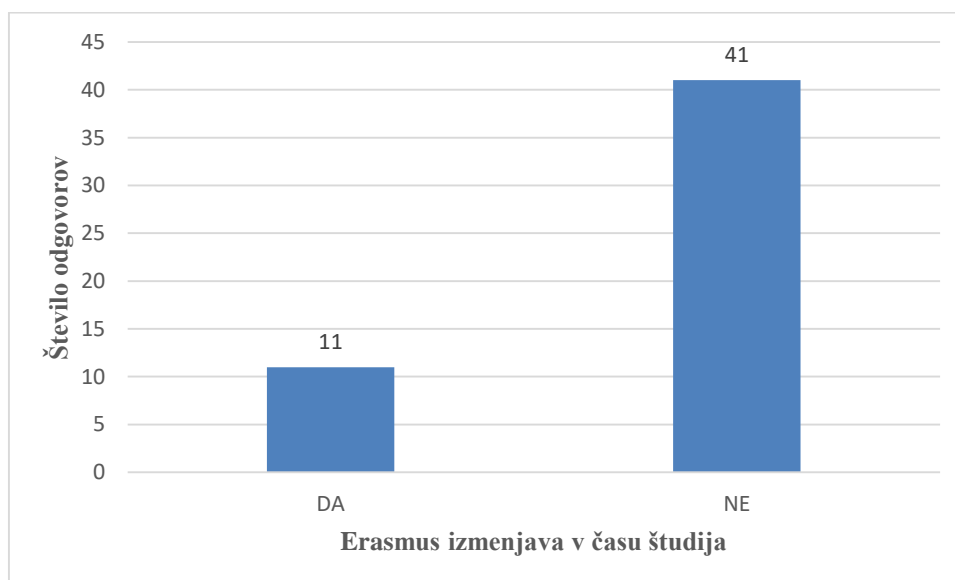
Kar 19 študentov tujih fakultet je označilo, da gre pri izmenjavi Erasmus za profesionalni razvoj in nova spoznanja. Eden izmed anketiranih tujih študentov je mnenja, da omenjena izmenjava predstavlja samo turizem. Nihče izmed tujih študentov se ni odločil za tretjo obliko odgovora, tj. da o tem ne razmišlja (Slika 2).

4.3 Zadovoljstvo študentov glede izkušnje z matično in gostujočo fakulteto v okviru mednarodne izmenjave

V tretjem sklopu vprašalnika nas je zanimalo, ali so bili študentje, ki so se izmenjave udeležili, zadovoljni z izborom držav, ki so jih imeli na voljo, in dokumentacijo, ki so jo morali urediti pred odhodom. Zanimalo nas je tudi, kakšen se jim je zdel pristop fakultete gostiteljice in ali so bili zadovoljni s hitrostjo urejanja dokumentacije pred odhodom. Rezultate prikazujemo v Preglednici 9 in 10.

Tretji sklop vprašalnika, ki je namenjen anketirancem Fakultete za vede o zdravju, ima koeficient Cronbach α 0,73 in sklop, ki je namenjen študentom tujih fakultet, ima koeficient Cronbach α 0,78, kar kaže na dobro zanesljivost in notranjo konsistenco sklopa vprašalnika.

Pred začetkom reševanja prej omenjenega sklopa vprašalnika nas je najprej zanimalo, koliko študentov Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem se je že udeležilo mednarodne izmenjave v okviru programa Erasmus+. Njihove odgovore prikazujemo v sliki 3.

Slika 3: Študenti FVZ o udeležbi izmenjave

Rezultati kažejo (Slika 3), da se je mednarodne izmenjave v okviru programa Erasmus+ udeležilo 11 študentov Fakultete za vede o zdravju (izmed vseh 53 anketiranih študentov

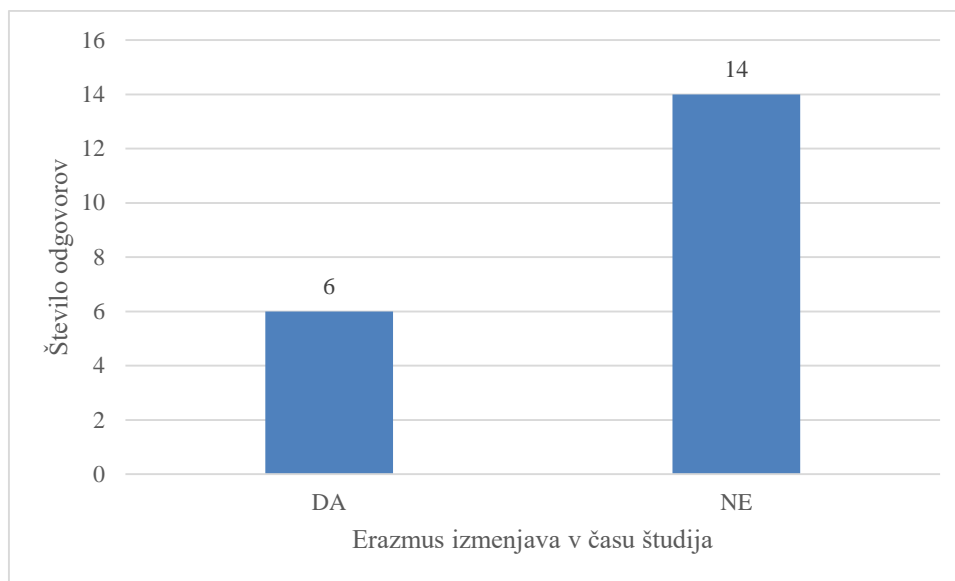
Fakultete za vede o zdravju). En študent je kot »Drugo« navedel, da se bo izmenjave udeležil v naslednjem študijskem letu.

Študentje Fakultete za vede o zdravju so vprašanja ocenjevali s pomočjo 5-stopenjske Likertove lestvice. Študentje so najboljše ocenili namestitvev v državi gostiteljici (povprečna ocena 4,36), najslabše pa informacije študentov, ki so že bili na izmenjavi (povprečna ocena 2,75) (Preglednica 9).

Preglednica 9: Zadovoljstvo študentov glede izkušnje z matično in gostujočo fakulteto v okviru mednarodne izmenjave – odgovori študentov FVZ

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Zadovoljen sem s številom ponujenih držav gostiteljic.	11	1	4	2,88	1,33
Zadovoljen sem z informacijami, ki sem jih dobil na matični fakulteti v okviru izmenjave Erasmus.	11	1	5	2,91	1,44
Zadovoljen sem s štipendijo Erasmus.	11	2	4	3,45	0,69
Zadovoljen sem z administrativnim delom in pomočjo s strani strokovne delavke (koordinatorja izmenjave).	11	2	5	3,64	0,92
Zadovoljen sem z zdravstveno dokumentacijo in pomočjo s strani mentorja s področja zdravstvene nege (koordinatorja izmenjave).	11	2	5	3,64	1,02
Zadovoljen sem z informacijami s strani študentov, ki so že bili na izmenjavi.	11	1	5	2,75	1,42
Zadovoljen sem s hitrim odzivom fakultete gostiteljice.	11	1	5	3,73	1,23
Zadovoljen sem z izbiro študija/kliničnih področij.	11	2	5	4,18	1,01
Zadovoljen sem z namestitvijo v državi gostiteljici.	11	3	5	4,36	0,67
Zadovoljen sem z razpoložljivostjo mentorjev.	11	3	5	4,18	0,75
Zadovoljen sem s študenti tutorji.	11	2	5	3,73	0,91

Tudi tuje študente smo prosili, naj navedejo, koliko od njih se je udeležilo mednarodne izmenjave v okviru programa Erasmus+. Njihove odgovore prikazujemo v sliki 4.

Slika 4: Študenti tujih fakultet o udeležbi izmenjave

Mednarodne zmenjave se je izmed vseh tujih študentov v raziskavi ($n = 20$), udeležilo 6 študentov.

Rezultati v Preglednici 10 kažejo, da so študentje tujih fakultet, ki so bili na izmenjavi Erasmus, najbolj zadovoljni s štipendijo (povprečna ocena 4,33) in najmanj s številom ponujenih držav gostiteljic s strani matične fakultete in z informacijami s strani študentov, ki so že bili na izmenjavi (oboje s povprečno oceno 2,83).

Preglednica 10: Zadovoljstvo študentov glede izkušnje z matično in gostujočo fakulteto v okviru mednarodne izmenjave – odgovori študentov tujih fakultet

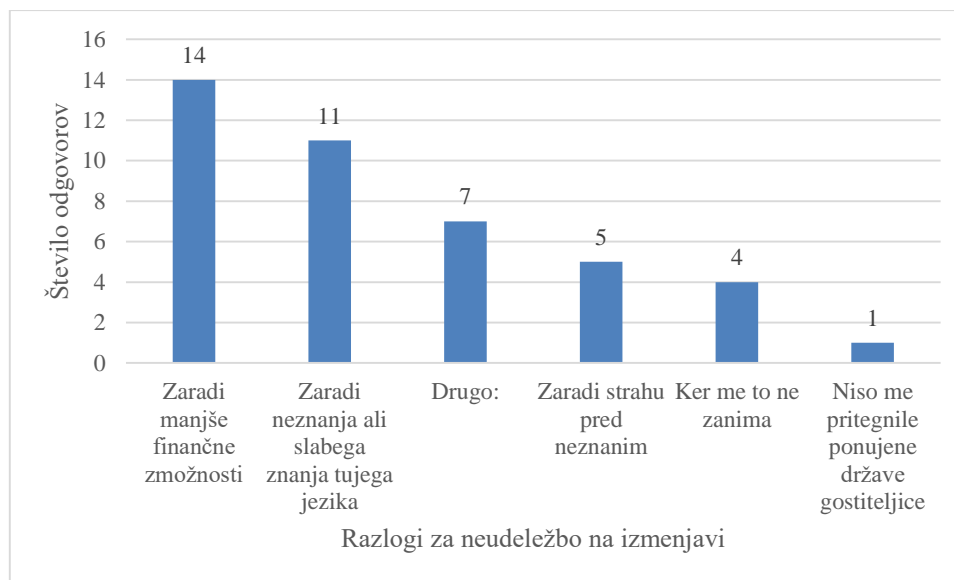
Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Zadovoljen sem s številom ponujenih držav gostiteljic.	6	2	4	2,83	0,98
Zadovoljen sem z informacijami, ki sem jih dobil na matični fakulteti v okviru izmenjave Erasmus.	6	2	5	3,50	1,22
Zadovoljen sem s štipendijo Erasmus.	6	4	5	4,33	0,52
Zadovoljen sem z administrativnim delom in pomočjo s strani strokovne delavke (koordinatorja izmenjave).	6	2	5	3,67	1,03
Zadovoljen sem z zdravstveno dokumentacijo in pomočjo s strani mentorja s področja zdravstvene nege (koordinatorja izmenjave).	6	3	4	3,33	0,52

Trditve	n	Min.	Maks.	Povprečje	St. odklon
Zadovoljen sem z informacijami s strani študentov, ki so že bili na izmenjavi.	6	1	4	2,83	1,17
Zadovoljen sem s hitrim odzivom fakultete gostiteljice.	6	1	4	3,17	1,33
Zadovoljen sem z izbiro študija/kliničnih področij.	6	2	5	3,33	1,03
Zadovoljen sem z namestitvijo v državi gostiteljici.	6	3	5	4,00	0,63
Zadovoljen sem z razpoložljivostjo mentorjev.	6	1	4	3,00	1,26
Zadovoljen sem s študenti tutorji.	6	2	5	3,50	1,38

4.4 Razlogi študentov za neudeležbo na Erasmusovi izmenjavi

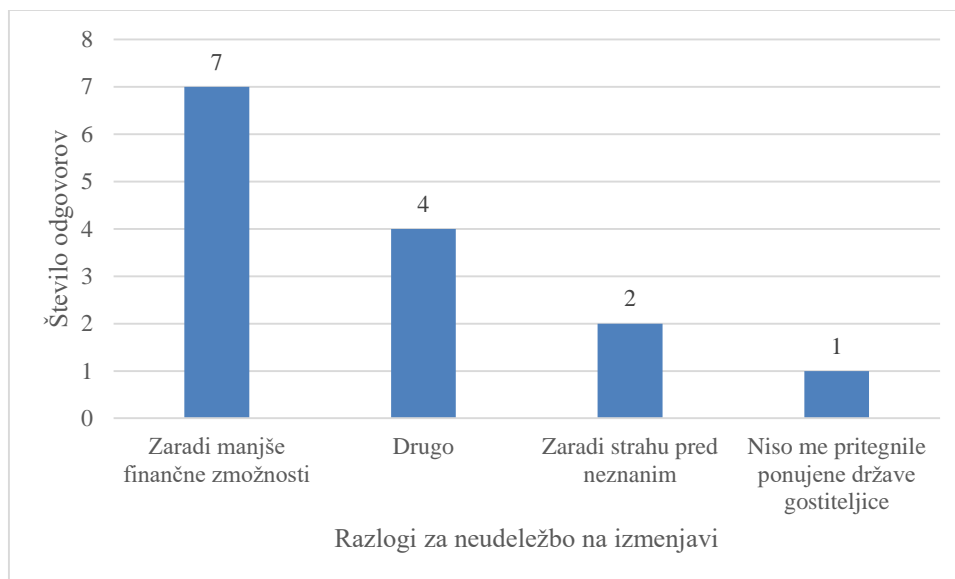
V zadnjem sklopu anketnega vprašalnika nas je zanimalo, kakšni so vzroki za morebitno neudeležbo na izmenjavi Erasmus. Na ta sklop vprašalnika so odgovarjali le študenti, ki se izmenjave do sedaj niso nikoli udeležili (42 študentov UP FVZ in 14 tujih študentov). Rezultate prikazujemo v sliki 5 in 6.

Slika 5: Študenti FVZ o razlogih za neudeležbo na izmenjavi

Kar 14 študentov Fakultete za vede o zdravju je navedlo, da se izmenjave ni udeležilo zaradi manjše finančne zmožnosti, najmanj pa je bil označen odgovor, da ponujene države gostiteljice študente niso pritegnile. Pod možnost Drugo so študentje navajali, da niso dobili dovolj informacij o izmenjavi, da se izmenjave niso udeležili zaradi redne

zaposlitve, da ni bilo priložnosti za to in da se izmenjave niso udeležili zaradi družine (Slika 5).

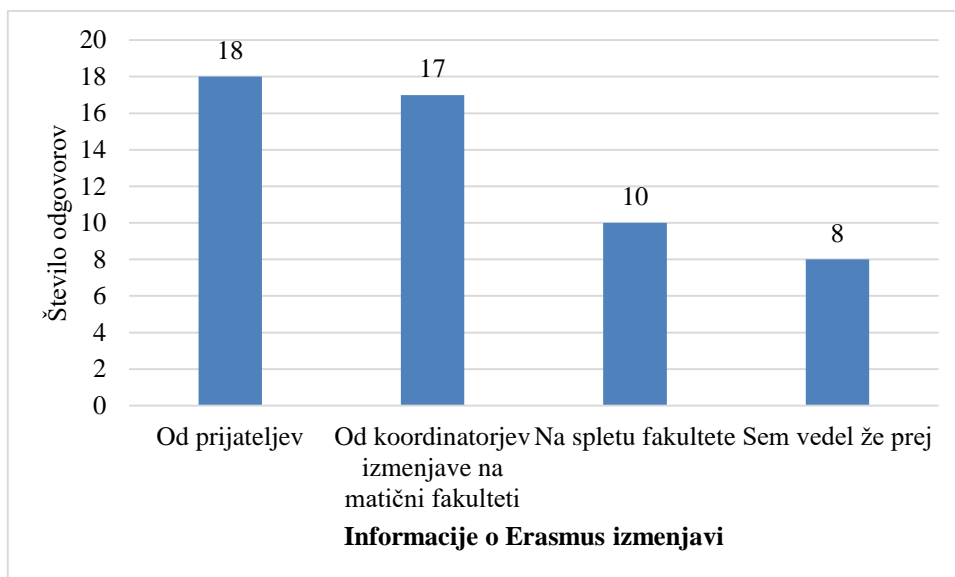

Slika 6: Študenti tujih fakultet o razlogih za neudeležbo na izmenjavi

Iz rezultatov (Slika 6) je razvidno, da se največ tujih študentov ni udeležilo Erasmus izmenjave zaradi manjših finančnih zmožnosti in najmanj zato, ker jih niso pritegnile ponujene države gostiteljice. Pod »Drugo« so navajali še slabe ocene in da zato niso prišli v ožji izbor za izmenjavo, da se bodo izmenjave udeležili kasneje ter opustitev študija v naslednjem semestru.

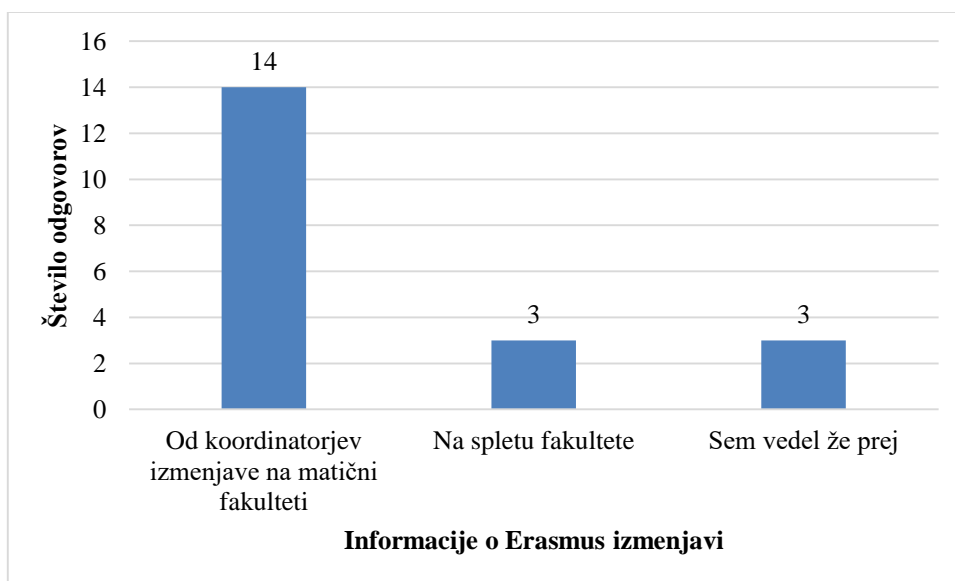
4.5 Ostale ugotovitve

Med drugim nas je zanimalo, kje so anketiranci prejeli informacije o izmenjavi Erasmus. Na to vprašanje so odgovarjali vsi anketiranci, ki so sodelovali v raziskavi. Rezultate prikazujemo v sliki 7 in 8.

Slika 7: Študenti FVZ o tem, kje so dobili informacije o izmenjavi

Največ študentov ($n = 18$) Fakultete za vede o zdravju je dobilo informacije o izmenjavi Erasmus od prijateljev, medtem ko je 8 anketirancev vedelo za izmenjavo Erasmus že pred odhodom na fakulteto gostiteljico (Slika 7).

Slika 8: Študenti tujih fakultet o temu, kje so dobili informacije o izmenjavi

Rezultati kažejo (Slika 8), da je največ anketiranih študentov tujih fakultet izvedelo za izmenjavo Erasmus od koordinatorjev izmenjave na matični fakulteti.

5 RAZPRAVA

Pri postavljanju raziskovalnih vprašanj smo skozi raziskavo želeli povzeti širok spekter informacij o izkušnjah študentov znotraj programa Erasmus.

Prvo raziskovalno vprašanje, ki smo si ga postavili, se je glasilo: *Kako lahko mednarodna izkušnja vpliva na profesionalni in osebni razvoj študenta?* Po pričakovanjih so bili odgovori v raziskavi pozitivni tako pri domačih študentih kot pri študentih iz drugih držav Evrope. Vsekakor vsi študentje v raziskavi s svojo oceno nakazujejo na to, da mednarodna izmenjava vpliva tako na profesionalni kot na osebni razvoj študentov. Sicer so študentje različno ocenjevali ta vpliv, kar pomeni, da študentje Fakultete za vede o zdravju, v okviru vpliva mednarodne izmenjave na profesionalni razvoj najbolj ocenjujejo dejstvo, da se bodo zaradi udeležbe na mednarodni izmenjavi lažje zaposlili tako doma kot v tujini. Po drugi strani pa študentje tujih fakultet najbolj ocenjujejo pomen mednarodne mobilnosti v povezavi s pozitivnim vplivom na poznavanje medkulturnih kompetenc pri obravnavi pacienta. Glede vpliva mednarodne mobilnosti na osebni razvoj študenta, pa so študentje Fakultete za vede o zdravju najbolj ocenili trditev, da le-ta pozitivno vpliva na učenje in razumevanje tujih jezikov in na nova prijateljstva. Slednje so najbolj ocenili tudi študentje tujih fakultet.

Rešetar (2008) je ugotovila, da so študenti, ki so bili udeleženi izmenjave Erasmus, strpnější do drugih kultur in se lažje prilagajajo na kritične situacije v klinični praksi. Ugotovila je tudi, da ima večina študentov svojo izmenjavo v lepem spominu. Spomine povezujejo s preživljanjem prostega časa in številom novih ljudi, ki so jih spoznali med izmenjavo (Rešetar, 2008). Thompson in sodelavci (1998) so v raziskavi, opravljeni na Severnem Irskem, ugotavljali razlike v izkušnjah med študenti, ki so iz razvitih držav, in tistih iz držav v razvoju. Prišli so do zaključka, da so študentje po opravljeni raziskavi napredovali v osebnem in profesionalnem razvoju. V okviru osebnega razvoja je mišljen večji poudarek na predvsem pomembnosti kulture, bolj so začeli spoštovati druge kulture in bili bolj uvidni do manjšin znotraj svojega naroda. S profesionalnega vidika so bili v tujem okolju mnogo bolj primorani izpostaviti svoje znanje in opažanja, kot pa se osredotočati na funkcionalnost medicinskih naprav, ki nam v razvitem svetu olajšujejo delo. V državah v razvoju teh naprav ni bilo veliko na voljo (Thompson in sod., 1998).

Keogh in sodelavci (2009) so v svoji raziskavi, ki se nanaša na študijsko izmenjavo, želeli ugotoviti, ali izmenjava študentu pomeni doseganje novih znanj ali gre le za počitek. Ugotovili so, da izmenjava lahko koristi ne le študentom, vendar tudi zdravstvenim in izobraževalnim ustanovam, kjer izmenjavo opravljajo. Pri izmenjavi zagotovo prihaja do pritoka novih informacij in spoznanj, ki se lahko kažejo tudi v kvalitetnejšem in hitrejšem razvoju zdravstvene nege v državi gostiteljici (Keogh in sod., 2009).

Drugo raziskovalno vprašanje se je glasilo: *Kaj pomeni oziroma predstavlja mednarodna mobilnost za študente zdravstvene nege?* Raziskovalno vprašanje smo želeli preveriti z vidika razumevanja domače kulture, drugih kultur, razumevanja zdravstvene nege v drugih državah in morebitne odločitve študenta pri sodelovanju na področju prostovoljstva. Tudi ta sklop so vsi študentje v raziskavi zelo dobro ocenili, in sicer, mednarodna izkušnja pomeni za študente Fakultete za vede o zdravju boljše razumevanje

zdravstvene nege in zdravstva v tujini, za tuje študente pa boljše razumevanje domače kulture.

Button in sodelavci (2005) so s pomočjo prebiranja literature prišli do zaključka, da so študentje, ki so bili udeleženi študentske izmenjave, doživeli rast v različnih aspektih. Te so razdelili na štiri točke, in sicer: (1) kulturna raznolikost, (2) primerjava zdravstvenih sistemov, (3) izvajanje praktičnega usposabljanja in (4) osebna rast. Isti avtorji so še ugotovili, da dlje časa, kot so se študenti zadržali v tujini, več informacij o sistemu zdravstva so imeli in le-tega lažje primerjali s sistemom v svoji državi (Button in sod., 2005).

Tretje raziskovalno vprašanje se je glasilo: *Ali so študentje, ki so bili na izmenjavi Erasmus zadovoljni s predhodno obravnavo tako na matični fakulteti kot na fakulteti gostiteljici?* Rezultati so pokazali, da so vsi študenti v raziskavi zadovoljni z informacijami, ki so jih prejeli na domači fakulteti. Poleg tega kažejo, da so vsi študenti v raziskavi najmanj zadovoljni z informacijami s strani študentov, ki so že bili na izmenjavi. Opazili smo tudi razlike pri zadovoljstvu z izbiro študija oziroma izbiro kliničnega področja in tudi v namestitvi študentov v državah gostiteljicah. Pri slednjem je bilo zadovoljstvo študentov s Fakulteto za vede o zdravju povprečno višje kot pri tujih študentih. Vsi študenti v raziskavi so bili zadovoljni z informacijami o izmenjavi, vendar lahko glede na povprečno oceno sklepamo, da bi si želeli še več informacij o opravljanju izmenjave. Trdili so tudi, da bi morala fakulteta poskrbeti za več informacij o samih programih izmenjave in te informacije bolje širiti med študente. Sicer nismo posebej spraševali ali imajo študentje na matični fakulteti sestanek glede mednarodne izmenjave, kjer bi študentje dobili vse potrebne informacije glede izmenjave, bi pa to vsekakor veljalo predlagati. Na Fakulteti za vede o zdravju sestanki v ta namen potekajo že dve leti vendar se sestanka ne udeleži veliko število študentov.

Kateri so vzroki, zaradi katerih se nekateri študentje zdravstvene nege ne odločijo za mednarodno mobilnost? To je bilo četrto raziskovalno vprašanje. Večina študentov je mnenja, da je pomanjkanje finančnih sredstev velik razlog za neudeležbo pri izmenjavi. Kljub evropski pomoči v obliki štipendij so študentje skeptični glede odhoda v tujino. Rezultati so podobni pri vseh študentih v raziskavi. Nekateri študenti pa so v raziskavi omenili, da jih izmenjava sploh ne zanima. Med zbiranjem informacij smo zasledili tudi težavnost pri izbiri mesta bivanja in pripravljenosti odhoda v tujino, saj je lahko za nekoga, ki je celo življenje preživel v domačem kraju, že trimesečni odhod velik korak v življenju.

Vossensteyn in sodelavci (2008) so v študiji o izboljšanju Erasmus programa ugotovili, da se najpogosteje študenti ne odločajo za izmenjavo zaradi družinskih razlogov, partnerskih razmerij, nižjih finančnih zmožnosti ter razlik med študijskimi programi doma in v tujini. Slednji bi posledično povzročili podaljšan obseg študija po vrnitvi domov. Pogost razlog za to, da se ne odločijo za odhod v tujino, je tudi skromna ponudba partnerskih institucij. Podobno so ugotovili tudi Brandenbourg in sodelavci (2014), in

sicer, da se študentje ne odločijo za izmenjavo zaradi slabše finančne situacije kljub štipendiji, ki jo program ponuja. Podobno kot Vossensteyn in sodelavci (2008), so tudi Brandenburg in sodelavci (2014) ugotovili, da so med glavnimi razlogi tudi družinski ali osebni dejavniki in tudi strah, da se opravljeni izpiti v tujini doma ne bodo upoštevali.

5.1 Omejitve raziskave

Omejitve raziskave so morda v tem, da tako študenti Fakultete za vede o zdravju kot tudi študenti drugih držav niso bili enakomerno zastopani. Prav tako je bila v raziskavo vključena le ena fakulteta s področja zdravstva in bi v prihodnje veljalo razširiti raziskavo tudi na ostale zdravstvene fakultete v Sloveniji. Kljub vsemu pa naša raziskava predstavlja dober temelj za nadlajne raziskave v tej smeri.

6 ZAKLJUČEK

Selitve so postale del našega vsakdanjika. Študij v tujini je posebna izkušnja, ki jo še vedno doživi le manjši delež vseh študentov. Veliko število mladih se v času študija išče, postaja samostojna oseba, svet se zdi kar naenkrat zelo velik in zastrašujoč. Študijska izmenjava omogoča spoznavanje sebe, osebno rast in navsezadnje učenje. Po zaslugi razvoja bolonjskega študija so se začeli študijski programi v Evropi med seboj usklajevati. S tem je omogočena možnost mednarodne izkušnje. Bolonjski sistem se vsako leto širi in obsega že več kot 30 evropskih držav.

Z izmenjavo, ki jo študentje doživijo v tujini, pa lahko tudi omogočamo bolj kakovostno, primerljivo zdravstveno nego. Vsekakor bi bile medkulturne kompetence v naših študijskih programih več kot dobrodošle.

V nalogi smo primerjali rezultate med študenti Fakultete za vede o zdravju in študenti iz tujine. Prišli smo do ugotovitve, da imajo vsi študenti v raziskavi podobna mnenja in izkušnje, ko je govora o pomenu in vplivu mednarodne izmenjave na profesionalni in osebni razvoj študenta.

Študijski čas je eden tistih obdobij, ki se ga kasneje vedno spominjamo z nasmehom. Študij v tujini nas obogati. Evropske ustanove vsak dan delujejo na izboljševanju izkušnje študentske izmenjave. Upamo, da bo v prihodnosti še več možnosti za opravljanje take oblike študija, in da se bo zanje odločalo vedno več študentov.

7 VIRI

- AMERICAN SCANDINAVIAN STUDENT EXCHANGE, 2016. *About Asse* [spletni vir]. [Datum dostopa 19. 4. 2016]. Dostopno na https://asse.com/about_asse/
- BAKER, C., BUTTON, L., GREEN, B., JOHANSSON, I., TENGNAH, C., 2005. The Impact of international placements on nurses personal and professional lives: Literature review. *Journal of Advanced Nursing*, letn. 50, št. 3, str. 315–324.
- BEN BELAK, P., BRUS, S., COLJA, A. in sod., 2008 . *Priročnik za preživetje z bolonjsko reformo*. [spletni vir]. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Resor za študijsko problematiko ŠOU v Ljubljani, str. 36–42 [Datum dostopa 7.10.2016]. Dostopno na <https://www.uni-lj.si/mma/prirocnik%20za%20prezivetje%20v%20bolonjskem%20procesu/2013070111062185/>
- BEERKENS, M., BESANCON B., HUISMAN, J., MCCOSHAN, A., VOSENSTEYN, H., WIT, H., 2010. *Improving the participation in the Erasmus programme*. [spletni vir]. [Datum dostopa 5. 8. 2016] Dostopno na http://doc.utwente.nl/87461/1/parlreport_en.pdf
- BOORE, J., DEENY, P., THOMPSON, K., 2000. A comparison of an international experience for nursing students in developed and developing countries. *International Journal of Nursing Studies*, letn. 37, št. 1, str. 481–492.
- BRANDENBURG, U., in sod., 2014. *The Erasmus Impact Study: Effects of mobility of the skills and employability of students and the internationalisation of higher education institutions* [spletni vir]. [Datum dostopa 26.10.2016]. Dostopno na http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/study/2014/erasmus-impact_en.pdf
- CMEPIUS, 2014. *Erasmus+: Izobraževanje in usposabljanje*. Ljubljana: Cmeplus, str. 10–23.
- COUNCIL ON INTERNATIONAL EDUCATIONAL EXCHANGE, 2015. *What we do* [spletni vir]. [Datum dostopa 19. 4. 2016]. Dostopno na <https://www.ciee.org/what/>
- ČELEBIČ, T., 2008. *Mednarodna mobilnost študentov in pedagoškega osebja v terciarnem izobraževanju*. [spletni vir]. [Datum dostopa 8. 6. 2016]. Dostopno na http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2008/dz08-08.pdf
- ERASMUS PROGRAMME, 2010. *The Erasmus*. [spletni vir]. [Datum dostopa 19. 3. 2016]. Dostopno na http://www.erasmusprogramme.com/the_erasmus.php

- ERASMUS+, 2016. *Studying Abroad*. [spletni vir]. [Datum dostopa 19. 3. 2016]. Dostopno na http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/opportunities-for-individuals/students/studying-abroad_en
- EVROPSKA KOMISIJA, 2015. *Vodnik za prijavljanje za Erasmus+ program* [spletni vir]. [Datum dostopa 15. 3. 2016]. Dostopno na http://www.erasmusplus.si/wp-content/uploads/2015/10/SL_Erasmus-Programme-Guide-2016_version-21-12-2015.pdf
- FLANDER. A., 2013. *Je mobilni študent tudi bolj zaposljiv? Raziskava o pogledu delodajalcev na študijsko mobilnost*. [spletni vir]. [Datum dostopa 6. 2. 2016]. Dostopno na <http://www.highereducation.si/wp-content/uploads/2013/07/Je-mobilni-student-bolj-zaposljiv.pdf>
- GREEN, B., JOHANSSON, I., ROSSER, M., SEGROT, J., TENGNAH, C., 2008. Studying Abroad: A multiple case study of nursing students international experience. *Nurse Education Today*, letn. 28, št. 8, str. 981–992.
- HALOBURDO, E. in THOMPSON, M., 1998. A comparison of international learning experiences for baccalaureate nursing students: developed and developing countries. *Journal of Nursing Education*, letn. 37, št. 1, str. 13–21.
- ISEP, 2016. *Our Story* [spletni vir]. [Datum dostopa 19. 4. 2016]. Dostopno na <https://www.isepstudyabroad.org/our-story>
- KEOGH, J., in RUSSELL – ROBERTS, E., 2009. Exchange programmes and student mobility: Meeting student's expectations or an expensive holiday?. *Nurse Education Today*, letn. 29, št. 1, str. 108–116.
- KOMLJENOVIC, J. in MARJETIČ, E., 2010. *Drzna Slovenija: Na poti v družbo znanja*. Ministrstvo za šolstvo, znanost in tehnologijo. [spletni vir]. [Datum dostopa 7. 6. 2016]. Dostopno na http://www.arhiv.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/visoko_solstvo/statistika_visokega_solstva_07072010.pdf
- KRANJC, R., 2008. *Osebni razvoj zaposlenih: diplomska naloga* [spletni vir]. Zgornja Poljskava: Univerza v Mariboru, Ekonomsko – poslovna fakulteta, str. 24–45. [Datum dostopa 11. 4. 2016]. Dostopno na <https://dk.um.si/Dokument.php?id=6741>
- KRUPNIK, S. in KRZAKLEWSKA, E., 2005. *The experience of studying abroad for exchange students in Europe* [spletni vir]. [Datum dostopa 2. 6. 2016]. Dostopno na http://www.academia.edu/3698722/The_experience_of_studying_abroad_for_exchange_students_in_Europe

- LONČARIČ, M., 2004. *Mednarodna mobilnost študentov v Sloveniji*: diplomska naloga [spletni vir]. Slovenska Bistrica: Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor, str. 10–43 [Datum dostopa 2. 6. 2016]. Dostopno na <https://dk.um.si/Dokument.php?id=1752>
- MODRIJAN, H., 2006. *Mednarodna izmenjava študentov: Sociološka analiza motivacije udeležencev*: diplomska naloga [spletni vir]. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, str. 1–49 [Datum dostopa 2. 6. 2016]. Dostopno na <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Modrijan-Helena.PDF>
- MOORE, D. in SCHOLE, J., 2000. Clinical Exchange – one model to achieve culturally sensitive care. *Nursing Inquiry*, letn. 7, št. 1, str. 6–71.
- PAJNIČ, N., 2007. *Tiskovna konferenca – Erasmus program v Sloveniji*. [spletni vir]. [Datum dostopa 12. 7. 2016] Dostopno na http://www.arhiv.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/odnosi_z_javnostmi/10.4.Erasmus.pdf
- POLUTNIK, I., 2012. *Študijska mobilnost in jezik*: diplomska naloga [spletni vir]. Maribor: Univerza v Mariboru, Pedagoška Fakulteta, str. 3–44. [Datum dostopa 11. 4. 2016]. Dostopno na <https://dk.um.si/Dokument.php?id=52849>
- PROSEN, Ž., 2007. *Model mednarodne izmenjave študentov Fakultete za organizacijske vede*: diplomska naloga [spletni vir]. Kranj: Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, str. 3–43 [Datum dostopa 18. 3. 2016]. Dostopno na <http://diplome.fov.uni-mb.si/uni/12884Prosen.pdf>
- REŠETAR, M., 2012. *Erasmus življenjski slog – Erasmus subkultura – Erasmus generacija*: diplomska naloga [spletni vir]. Maribor: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, str. 4–47. [Datum dostopa 20. 10. 2016]. Dostopno na <https://dk.um.si/Dokument.php?id=52270>
- SLATINŠEK, A., 2012. *Mobilnost študentov v visokem šolstvu*: magistrska naloga [spletni vir]. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za management, str. 26–38 [Datum dostopa 7. 6. 2016]. Dostopno na ftp://www.ediplome.fm-kp.si/Slatinsek_Anja_20120327.pdf
- SULČIČ, V. in VALENČIČ, P., 2010. *Študijski programi in bolonjski proces*. [spletni vir]. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za Management, str. 37–43 [Datum dostopa 25. 7. 2016]. Dostopno na <http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-080-2/037-050.pdf>
- ŠEČIČ, Z., 2010. *Migracije in migracijska politika v Evropski Uniji*: diplomska naloga [spletni vir]. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, str. 3–24

[Datum dostopa 25. 7. 2016]. Dostopno na http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/secic4257.pdf

ŠUKLJE, T., 2010. *Meddržavne migracije visoko izobraženih oseb v EU*: diplomska naloga [spletni vir]. Kranj: Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, str. 4–7 [Datum dostopa 7. 10. 2016]. Dostopno na <https://dk.um.si/Dokument.php?id=13564&lang=slv>

TEICHLER, U., 1996. *Students mobility in the Framework of Erasmus: Findings of an Evaluation Study* [spletni vir]. *European Journal of Education*, letn. 31, št 2, str. 153–179 [Datum dostopa 13. 3. 2016]. Dostopno na http://www.jstor.org/stable/1503594?seq=1#page_scan_tab_contents

UNIVERZA NA PRIMORSKEM, 2015. *Navodila univerze na primorskem o mobilnosti Erasmus+ med programskimi državami*. [spletni vir]. [Datum dostopa 19. 10. 2016]. Dostopno na http://www.vszi.upr.si/sites/default/files/navodila_up_o_mobilnosti_erasmusme_d_programskimi_drzavami_0.pdf

UNIVERZA V LJUBLJANI, ZDRAVSTVENA NEGA, 2016. *Študijski program za leto 2016* [spletni vir]. [Datum dostopa 10. 1. 2017]. Dostopno na <http://www.zf.uni-lj.si/si/1stopnja-2-2-1/zdravstvena-nega-2-2-1-8/predstavitev-studijskega-programa-2-2-1-8-1>

ZORN, C., 1996. Long term impact on nursing students of participating in international education. *Journal of professional Nursing*, letn. 12, št. 2, str. 106–110.

ŽURAJ, M., 2012. *Vpliv kulturnega okolja na izobraževanje zaposlenih*: diplomska naloga [spletni vir]. Kranj: Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, str. 5–12. [Datum dostopa 27. 5. 2016]. Dostopno na <https://dk.um.si/Dokument.php?id=39650>

POVZETEK

Mednarodna izmenjava je oblika študija, ki študentu omogoča, da del študija opravi zunaj meja svoje države, na ustanovi, ki si jo lahko sam izbere. Ta oblika študija je v zadnjih letih zelo narasla. V nekaterih evropskih državah se za izmenjavo lahko odločijo že kot dijaki, saj njihovi šolski sistemi tej temi dajejo velik poudarek.

Diplomska naloga je sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. Teoretični obsega več poglavij, v katerih najprej opisujemo programe mednarodne izmenjave, nato sledi poglavje o vplivu izmenjave na študente zdravstvene nege. Nato so natančneje opisani učinki posameznika pri opravljanju izmenjave v zdravstveni negi. Na koncu opisujemo profesionalen in življenjski razvoj v delu zdravstvenih delavcev.

V empiričnem delu smo si zastavili štiri raziskovalna vprašanja, ki smo jih razdelili v sklope in predstavili študentom prek spletnega anketnega vprašalnika, in sicer tako da smo pošiljali anketo na elektronske naslove. Na vprašalnik so odgovarjali študenti iz Fakultete za vede o zdravju in tuji študenti, ki smo jih spoznali na sestanku mreže Florence Network. Anketni vprašalnik je v celoti izpolnilo 53 študentov Fakultete za vede o zdravju, ter 20 študentov iz tujine. Iz raziskave smo želeli ugotoviti pomen Erasmus izmenjave za študente zdravstvene nege, ter kako vpliva na profesionalni razvoj v zdravstveni negi v smislu strokovnega razvoja in razvoj posameznika na osebni ravni. Zanimalo nas je tudi kako so študentje, ki so bili udeleženi izmenjave zadovoljni s predhodno obravnavo na matični fakulteti. Želeli smo tudi vedeti razloge za neudeležbo, od tistih, ki se za to niso odločili.

Ključne besede: študijska izmenjava, zdravstvena nega, profesionalni in osebni razvoj

SUMMARY

International student exchange is a form that allows to experience your study outside of the country's borders. This form of study in recent years has increased. In some European countries, the students decide to participate in an exchange already as pupils, since the school systems give the emphasis on these exchanges.

The thesis consists of theoretical and empirical part. Theoretical part consists of several chapters, where are first described international exchange programs, followed by a chapter on the impact of the exchange of students in nursing. This is followed by accurately described effects of the individual that takes part of exchange in health care. In the final chapter of theoretical part, we describe the professional development and personal growth of healthcare professionals.

The empirical part is conducted by four groups of questions, which were divided and presented to students via an online questionnaire and so that we formed an online questionnaire. The questionnaire was answered by students from the Faculty of Health Sciences in Izola, as well as foreign students who have participated at the meeting of the Florence Network. The survey questionnaire was fully met by 53 students of the Faculty of Health Sciences and 20 students from abroad. We wanted to find out the importance of Erasmus exchange for nursing students and how it affects professional development in nursing in terms of professional development and individual development on a personal level. We also wanted to know how the students who participated in the exchange were satisfied with the preliminary examination at their faculty. Additionally we wanted to know the reasons for not participating, from those who did not decide not to go to the exchange program. After collecting the data, we found out that most of the students believe that international experience has a positive impact in terms of professional development, as well as on the personal level.

Key words: Student exchange, nursing, professional and personal growth

ZAHVALA

Rad bi se zahvalil svojim staršema, ki sta me vseskozi podpirala in se žrtvovala, da sem lahko danes oseba kakršna sem.

Posebna zahvala tudi mentorici dr. Sabini Ličen, mag. zdr. neg., viš. pred., in somentorju Igorju Karnjuš, mag. zdr. neg., viš. pred., za potrpežljivost, hitro odzivnost in izjemno dostopnost, kadar koli sem ju potreboval.

Zahvalil bi se tudi sošolcema Jaki Zaluberšku in Mirsadu Kovačeviću, ki sta mi veliko pomagala s svetovanjem, in vsem študentom, ki so na kakršen koli način pripomogli k uspešnemu dokončanju te diplomske naloge.

PRILOGE

PRILOGA 1: VPRAŠALNIK V SLOVENŠČINI

PRILOGA 2: VPRAŠALNIK V ANGLEŠČINI

PRILOGA 1:

Pozdravljeni! Sem Boško Krivičić in sem absolvent UP Fakultete za vede o zdravju. Pred Vami je vprašalnik na temo Mednarodne izmenjave študentov. Raziskava je anonimna, cilj pa je ugotoviti, če izmenjava pozitivno vpliva na profesionalni in življenjski razvoj posameznika. Zato vas prosim, da odgovorite na vsa vprašanja. Vprašalnik vsebuje 14 vprašanj.

1. Ali si bil v času svojega študija na Erasmus izmenjavi?
  - DA
  - NE
  - Drugo: _____
2. Informacije o Erasmus izmenjavi sem dobil :
  - Na spletu fakultete
  - Od prijateljev
  - Od koordinatorjev izmenjave na matični fakulteti
  - Sem že prej vedel
  - Drugo: _____
3. Vpišite trajanje izmenjave v mesecih: _____
4. V kolikor se v času svojega študija nisi udeležil Erasmus izmenjave, prosim navedi razlog:
  - Zaradi manjše finančne zmožnosti
  - Zaradi strahu pred neznanim
  - Ker me to ne zanima
  - Zaradi neznanja ali slabega znanja tujega jezika
  - Niso me pritegnile ponujene države gostiteljice
  - Drugo: _____
5. **ERASMUS IZMENJAVA - Izkušnje iz matične fakultete (REŠUJEJO LE TISTI, KI SO BILI NA IZMENJAVI)**

	Zelo nezadovoljen	Nezadovoljen	Niti niti	Zadovoljen	Zelo zadovoljen
Zadovoljen sem s številom ponujenih držav gostiteljic	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljen sem z informacijami, ki sem jih dobil na matični fakulteti v okviru Erasmus izmenjave	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljen sem z Erasmus štipendijo	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljen sem z administrativnim delom in pomočjo s strani strokovne delavke (koordinatorja izmenjave)	☐	☐	☐	☐	☐

	Zelo nezadovoljen	Nezadovoljen	Niti niti	Zadovoljen	Zelo zadovoljen
Zadovoljen sem z zdravstveno dokumentacijo in pomočjo s strani mentorja iz področja zdravstvene nege (koordinatorja izmenjave)	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljen sem z informacijami s strani študentov, ki so že bili na izmenjavi	☐	☐	☐	☐	☐

6. ERASMUS IZMENJAVA - Izkušnje iz fakultete gostiteljice (REŠUJEJO LE TISTI, KI SO BILI NA IZMENJAVI)

	Zelo nezadovoljen	Nezadovoljen	Niti niti	Zadovoljen	Zelo zadovoljen
Zadovoljen sem z hitrim odzivom fakultete gostiteljice	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljen sem z izbiro študija/kliničnih področjih	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljen sem z namestitvijo v državi gostiteljici	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljen sem z razpoložljivostjo mentorjev	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljen sem s študenti tutorji	☐	☐	☐	☐	☐

7. Mednarodna izkušnja

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na razumevanje domače kulture	☐	☐	☐	☐	☐
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na toleranco do drugih kultur	☐	☐	☐	☐	☐
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na razumevanje zdravstvene nege in zdravstva v tujini	☐	☐	☐	☐	☐
Mednarodna izkušnja lahko pozitivno vpliva na odločitev za sodelovanje na področju prostovoljstva doma in v tujini	☐	☐	☐	☐	☐

8. Ali menite, da ima Erasmus izmenjava, v očeh študentov, večjo težo iz vidika turizma ali iz vidika študija in novih spoznanj?

- Erasmus izmenjava predstavlja samo turizem za študente
  - Erasmus izmenjava pomeni nova spoznanja in profesionalni razvoj
-

- Ne razmišljam o temu

9. ERASMUS IZMENJAVA (osebni razvoj):

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na sprejemanje drugih kultur	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na nadaljnja potovanja	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na način dosedanjega učenja	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na razmišljanje o sebi kot osebi in o svojem življenju doma	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na lažjo odločitev omožni selitvi v tujino	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na osebne stike (družina, partner, sosedi)	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva posameznikov nivo samozavesti	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na posameznikovo samostojnost	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na učenje in razumevanje tujih jezikov	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na nova prijateljstva	☐	☐	☐	☐	☐

10. Erasmus izmenjava (profesionalni razvoj):

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na profesionalni razvoj študenta	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava je lahko koristna pri odločitvi o nadaljnji profesionalni karieri študenta	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko nadgradi že dosežene kompetence med študijem	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na primerjavo in prenos znanja	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na posameznikovo nadaljnjo	☐	☐	☐	☐	☐

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam
zaposlitev (doma/v tujini)					
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na kasnejši profesionalni odnos posameznikav zdravstvenem timu	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na večjo samostojnost pri opravljanju dela	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na poznavanje medkulturnih kompetenc pri obravnavi pacienta	☐	☐	☐	☐	☐
Erasmus izmenjava lahko pozitivno vpliva na dožemanje svojega poklica (ponosen na svoj poklic)	☐	☐	☐	☐	☐

11. Spol:

- M
- Ž

12. V katero starostno skupino spadate?

- Do 22 let
- 23 – 26 let
- 27 – 32 let
- 33 – 38 let
- 39 let in več

13. Letnik študija

- 1. letnik
- 2. letnik
- 3. letnik
- 4. letnik
- 5. letnik

14. Iz katere države prihajate?

- Slovenija
- Velika Britanija
- Nemčija
- Belgija
- Španija
- Portugalska
- Nizozemska
- Švedska
- Norveška
- Finska
- Švica
- Drugo: _____

PRILOGA 2:

Hello. My name is Boško Krivičić and I'm a graduate of the Faculty of Health Sciences Izola. Here is a questionnaire on the topic of international exchange of students. The survey is anonymous, and the aim is to determine if the exchange has a positive impact on the professional development and life of the individual. Therefore, I ask you to answer all questions. The questionnaire contains 14 questions.

1. Have you ever been on Erasmus Student exchange?

- YES
- NO

2. Where did you get information regarding Erasmus exchange program?

- Online
- From friends
- From coordinators in charge of Erasmus Program on my Faculty
- I knew prior to College
- Other: _____

3. Duration of Exchange(in months): _____

4. If you didnt go to an exchange, why is that?

- Financial problems
- Fear of the unknown
- Not interested
- Poor knowledge of foreign languages
- Was not satisfied with countries that were offered
- Other : _____

5. Erasmus Exchange program (Experience from your faculty)/ JUST FOR STUDENTS THAT WERE ON EXCHANGE

	Very Dissatisf ied	Dissatisf ied	Neutral	Satisfied	Very Satisfied
I am satisfied with the number of offered exchange countries	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with information, that I collected on my faculty considering Erasmus Exchange program	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with Erasmus Scholarship	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with administrative work and help that I recieved from the Coordinator in charge of Exchange	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with medical documentation and with the help of my nursing mentor (Coordinator)	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with the information gathered from students, that were on exchanges prior than me	☐	☐	☐	☐	☐

---

6. Erasmus Exchange (Experience from Host Country) / JUST FOR STUDENTS THAT WERE ON EXCHANGE

	Very Dissatisf ied	Dissatisf ied	Neutral	Satisfied	Very Satisfied
I am satisfied with the speed of response from my host faculty	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with the offered choice of fields of study	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with the accomodation	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with my availability to reach my mentors	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with student tutors	☐	☐	☐	☐	☐

7. International experience:

	Strongly Disagree	Disagree	Undecid ed	Agree	Strongly Agree
Can positively influence on understanding of local culture	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on our tolerance to other cultures	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on the understanding of Nursingand Health Care abroad	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on your choice of volunteering home and abroad	☐	☐	☐	☐	☐

8. Do you think that Erasmus student exchange program is more of a holiday, or a chance for aprofessional development?

- Erasmus student exchange represents turistic traveling
- Erasmus student exchange represents professional development and meeting new interesting people
- I don think about that

9. Erasmus Exchange (personal development):

	Strongly Disagree	Disagree	Undecid ed	Agree	Strongly Agree
Can influence the understanding of	☐	☐	☐	☐	☐

	Strongly Disagree	Disagree	Undecided	Agree	Strongly Agree
different cultures					
Can influence future traveling decisions	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on way of learning	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on self – reflection in your home life	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on possible migration abroad	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on your personal contacts (with family, partner, neighbors)	☐	☐	☐	☐	☐
Can increase your level of confidence	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on your autonomy	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on learning and speaking foreign languages	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on meeting new people (new relationships)	☐	☐	☐	☐	☐

10. Erasmus Exchange (Professional development) :

	Strongly Disagree	Disagree	Undecided	Agree	Strongly Agree
Can influence on student development	☐	☐	☐	☐	☐
Can be useful with deciding on a professional career	☐	☐	☐	☐	☐
Can improve your competences as a student	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on comparison and the transfer of knowledge	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on future employment (home /abroad)	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on professional relationship in a Health Care team	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on higher level of independence in Nursing	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on competences on different cultures and patient treatment	☐	☐	☐	☐	☐
Can influence on self perception as a working person (feeling proud)	☐	☐	☐	☐	☐

11. Gender:

- Male
- Female

12. In which age group do you belong?

- Up to 22 yrs

- 23 - 26 years
- 27 - 32 years
- 33 - 38 years
- 39 or more

13. Year of Study:

- 1. Year
- 2. Year
- 3. Year
- 4. Year
- 5. Year

14. Where are you from?

- UK
- Germany
- Belgium
- France
- Spain
- Portugal
- Netherlands
- Sweden
- Norway
- Finland
- Denmark
- Switzerland
- Greece
- Turkey
- Other:_____

IZJAVA O LEKTORIRANJU

Zaključno nalogo z naslovom: Mednarodna izmenjava študentov zdravstvene nege

avtorja: Boško Krivičić

je lektoriral/a: Tjaša Žorž

Podpis lektorja/ice zaključne naloge:

Podpis avtorja/ice zaključne naloge: .....

Kraj in datum:

Koper,